ΠΕΡΙ ΠΟΣΟΥ

Τοῦ δὲ ποσοῦ, τὸ μὲν, ἐστὶ διωρισμένον. τὸ δὲ, συνεχές.

Μετὰ τὴν οὐσίαν, περὶ τοῦ ποσοῦ διδάσκειν ὁ ἀριστοτέλης προτίθεται. καὶ δεῖ πρότερον τὴν αἰτίαν τῆς τάξεως εὑρεῖν, δι' ἣν δεύτερον τὸ ποσὸν μετὰ τὴν οὐσίαν ἐτάχθη. λέγομεν τοίνυν ὅτι συνυφίσταται τῷ ὄντι τὸ ποσόν. ἅμα γὰρ ὄν τί ἐστι. καὶ εὐθὺς, ἢ ἓν, ἢ πολλὰ ἀνάγκη αὐτὸ εἶναι. καὶ ὅτι τὰ πλεῖστα κοινά ἐστι τῇ τε οὐσίᾳ καὶ τῷ ποσῷ. ὡς τὸ μὴ ἔχειν ἐναντίον. καὶ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. καίτοι τὸ ποιὸν, ἀμφότερα ταῦτα ἔχει. καὶ ὅτι προηγεῖται τὸ ἄποιον διάστατον τῆς ἐν αὐτῷ ἐγγινομένης ποιότητος. καὶ ὅτι τῶν μὲν ἄλλων ἀναιρεθέντων, οὐκ ἀναιρεῖται ἡ οὐσία. εἰ τὸ διάστατον καταλείποιτο. τούτου δὲ ἀναιρεθέντος, συναναιρεῖται ἡ σωματικὴ οὐσία. ὥστε ἐγγύς ἐστι τῇ οὐσίᾳ τὸ ποσόν. προστίθησι δὲ ὅτι καὶ ἐν ταῖς κινήσεσιν ἡ κατὰ τὸ ποσὸν κίνησις, τουτέστιν, ἡ αὔξησις καὶ μείωσις, ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆς κατ' οὐσίαν. τουτέστι τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἤπερ ἡ ἀλλοίωσις κατὰ ποιότητα οὖσα κίνησις. καίτοι δὲ ἐγγὺς οὖσα τῆς οὐσίας ἡ ποσότης, ἀλλ' ἡ παρὰ τὴν οὐσίαν ἐστί. περὶ γὰρ τὴν οὐσίαν ἡ μεταβολὴ τῆς ποιότητος γίνεται. ὅταν τὸ ἐνιαυσιαῖον παιδίον εἰς μεῖζον μεταβάλλῃ, τοῦ εἴδους τοῦ αὐτοῦ μένοντος. τὸ γὰρ ὑποκείμενον, καὶ ἀνὰ μέρος ἑκάτερον δεχόμενον, ἀνάγκη ἕτερον ἑκατέρου εἶναι. καὶ οὕτως καὶ τὸ ποιὸν, ἕτερον τῆς οὐσίας δείκνυται. ὡς ἀπὸ πάθους εἰς πάθος μεταβαλλούσης αὐτῆς, καὶ ἀπὸ διαθέσεως εἰς διάθεσιν. ὁ μέντοι ἀρχύτας, μετὰ τὴν οὐσίαν τὸ ποιὸν ἔταξεν, ὧδέ πως αὐτῇ τὴν τάξιν παραδιδούς.

» Ἁ δὲ τάξις αὐτῶν, ὧδε ἔχει. πρῶτα μὲν τέτακται οὐσία, διὰ τὸ μόναν ταύταν
» ὑποκεῖσθαι τοῖς ἄλλοις. καὶ αὐτὰν καθ' ἑαυτὰν δύνασθαι νοεῖσθαι. τὰς δὲ ἄλλας, μὴ ἄνευ
» ταύτας. ἤτοι γὰρ κατὰ ταύτας, ἢ ταύτῃ ἐν ὑποκειμένῳ κατηγορεῦνται. δευτέρα
» δὲ ἁ ποιότας. ἄνευ γὰρ τῶ τί ἐστιν ἦμεν, ἀδύνατον ποιόν τι ἦμεν.

Ἐν δὲ τούτοις, πάντως ἐστὶ ζητεῖν τοῦ φιλομαθῶς ἔχοντος, εἰς τί βλέπων ἑκάτερος, ὁ μὲν, τὸ ποιὸν προέταξεν. ὁ δὲ, τὸ ποσόν. ἔοικε τοίνυν ὁ μὲν ἀρχύτας, τὸ καθ' αὑτὸ νοητὸν ὂν, καὶ ὄντως ἐν τοῖς πᾶσι γένεσι τὴν συμπλήρωσιν παρέχον, καὶ πᾶσι παρὸν ἀμερίστως, καὶ ὑπὸ πάντων μετεχόμενον, τοῦτο προϋπάρχειν ὑποθέμενος, κατὰ τὴν πρὸς τοῦτο συγγένειαν, τὴν τάξιν τοῖς γένεσιν ἀποδεδωκέναι. τοιγαροῦν τὴν οὐσίαν προτάττει τῶν ὅλων. διότι τοῖς ἄλλοις ὑποκειμένη πᾶσι τὸ εἶναι ἀφ' ἑαυτῆς παρέχει. ὥσπερ καὶ ἡ καθ' αὑτὴν οὐσία τοῖς πᾶσιν ἐνδίδωσι τὸ εἶναι. ἔτι δὲ ἡ οὐσία φησὶν, αὐτὴ καθ' αὑτήν ἐστί τε καὶ νοεῖται. αἱ δὲ ἄλλαι, οὐκ ἄνευ ταύτης. καὶ κατὰ ταῦτα οὖν συγγενῶς ἂν ἔχοι πρὸς τὸ καθ' αὑτὸ ὂν καὶ ἀπολελυμένον πάσης σχέσεως. οὕτως μὲν οὖν ἡ οὐσία προετάχθη τῶν ἄλλων γενῶν. ἐπειδὴ δὲ τὰς νοητὰς οὐσίας οὐκ ἄλλως ἢ κατὰ τὰ εἴδη γνωρίζομεν. καὶ τὰς αἰσθητὰς δὲ εἰ μέλλοιμεν πρὸς ἐκείνας ἀναφέ-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ροντες γνωρίζειν, ἀπὸ τῶν ἰδιωμάτων αὐτὰς καὶ τῶν χαρακτήρων ἐπιγνωσόμεθα τῶν περὶ τὴν οὐσίαν, οἵτινες κατὰ τὴν ποιότητα θεωροῦνται, εἰκότως τὸ ποιὸν προηγουμένην ἕξει τῶν ἄλλων τάξιν μετὰ τὴν οὐσίαν. ἔτι δὲ, εἰ τῆς μὲν ποιότητος ἀναιρεθείσης, πᾶσα ἰδιότης καὶ πᾶς χαρακτὴρ καὶ νοητὸς καὶ αἰσθητὸς ἀναιρεῖται. τῆς δὲ ποσότητος ἀναιρεθείσης, τὸ αἰσθητὸν μόνον καὶ σύνθετον ἀναιρεῖται, δῆλον οἶμαι πόσῳ τὸ ποιὸν τοῦ ποσοῦ διενήνοχε πρὸς τὴν τῆς νοητῆς οὐσίας συγγένειαν. εἰ δέ τις τὴν νοητὴν οὐσίαν μὴ προσποιούμενος ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν αἰσθητὴν οὐσίαν σχέσεως, βούλοιτο ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις τὴν τάξιν ἀποδιδόναι καὶ οὕτως. ἐπειδὴ κυριωτάτη οὐσία ἡ κατὰ τὸ εἶδός ἐστι, τὸ συγγενὲς πρὸς τὸ εἶδος, ὅπερ ἐστὶ τὸ ποιὸν, τοῦτο ἂν εἴη τῇ οὐσίᾳ συγγενέστερον. ἔτι δὲ, εἰ μὲν τὸ ποιὸν ἀμέριστόν ἐστι καὶ ἀδιάστατον, καὶ ἀμερίστως διαιρεῖται περὶ τοῖς σώμασι, τὸ δὲ ποσὸν διαστατὸν καὶ διαιρετὸν καὶ μεριστὸν, εὐλόγως ἂν προτάττοιτο τὸ ποιόν. ὡς ταῖς ἀσωμάτοις ἀρχαῖς οἰκειότερον. καὶ τοῦτο δὲ εἰ δοκεῖ προσθετέον. ὅτι ὥσπερ ἡ οὐσία τοῦ ποσοῦ προϋπάρχει, διότι τὸ εἶναι τῷ ποσῷ ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐνδίδοται, οὕτως καὶ μετὰ τὸ ποιὸν ἂν εἴη τὸ ποσόν. ἐπειδὴ τὸν χαρακτῆρα αὐτὸν καὶ τὴν ἰδιότητα ἀπὸ τῆς ποιότητος ἔχει. ἀλλὰ συνυφίσταται φασὶ τῷ ὄντι τὸ ποσόν. ἢ γὰρ ἓν εὐθὺς, ἢ πολλά. ἢ πρὸ τοῦ ποσοῦ τὸ ποιὸν συνυφίσταται, ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς, καθ' ὃ ἓν λέγεται, ὁπότε καὶ αὐτὸ τὸ ἓν καὶ τὰ πολλὰ, κατὰ τὸν τοῦ ποιοῦ χαρακτῆρα ὑφέστηκεν. εἰ δὲ κοινὰ πλείονα τῷ ποσῷ πρὸς τὴν οὐσίαν ὑπάρχει, οὐ χρὴ φησὶν ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος ἀπὸ συμβεβηκότων καὶ τῶν ἄλλως παρακολουθούντων τὴν κατ' οὐσίαν αὐτῶν τάξιν συλλογίζεσθαι. ῥητέον δὲ ἴσως, ὅτι τὰ πορρώτερον διεστῶτα, πολλάκις ἐναργεστέραν τὴν ἀνόμοιον προφαίνει ὁμοιότητα. ὡς ἡ ἀδιαίρετος ἐν τῷ ἀριθμῷ μονὰς, ὁμοία δοκεῖ τῇ πρὸ τοῦ ἀριθμοῦ μονάδι. καὶ τὴν ὕλην τῷ πρώτῳ αἰτίῳ ἀνομοίως ὁμοιοῦσθαι φασίν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρχύτας εἰς ταῦτα ἤτοι αὐτά τινα ἀποβλέψας, ἴσως τὸ ποιὸν προτέθεικε τοῦ ποσοῦ. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πρώτην οὐσίαν ὑποθέμενος τὴν σύνθετον καὶ σωματικὴν, διὰ τὸ γνωριμωτέραν εἶναι ταύτην τῇ συνηθείᾳ τῇ λεκτικῇ, εἰκότως ταύτῃ τὸ ποσὸν συνέταξεν, ὡς οἰκειότερον καὶ γνωριμώτερον, καὶ τῇ διαστάσει τῆς τοιαύτης οὐσίας συνυπάρχον. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν ἑκάτερον οἰκείαν τὴν τάξιν ἀποδεδωκέναι ταῖς ἑαυτοῦ ὑποθέσεσι. διαιρεῖται δὲ τὸ ποσὸν, εἴς τε τὸ συνεχὲς, καὶ εἰς τὸ διωρισμένον. ταῦτα γὰρ ὑπὸ γένος ἐστὶ τὸ ποσόν. καὶ γὰρ ἐν τῷ τί ἐστιν αὐτῶν κατηγορεῖται τὸ ποσόν. καὶ οὔτε κατὰ συμβεβηκός, οὔτε ὄνομα μόνον ἐστὶν, ἀλλ' ἐπίσης μετέχει τοῦ ποσοῦ. ἀμφότερα γὰρ ὁμοίως καὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον ἐπιδέχεται. καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ. γίνεται δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη, οὐκ εἰς εἴδη τοῦ ποσοῦ, ἀλλ' εἰς διαφοράς. εἴδη μὲν γὰρ τοῦ ποσοῦ, τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος. διαφοραὶ δὲ, τὸ συνεχὲς καὶ διωρισμένον. τὸ γὰρ μέγεθος, ποσόν ἐστι συνεχές. καὶ τὸ πλῆθος, ποσὸν διωρισμένον. αὐτὸς δὲ εἴδη τοῦ ποσοῦ, κατὰ μὲν τὴν τοῦ διωρισμένου διαφορὰν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν

λόγον ἔθετο. κατὰ δὲ τὴν τοῦ συνεχοῦς γραμμήν, καὶ ἐπιφάνειαν καὶ σῶμα. ἔτι
δὲ καὶ τόπον καὶ χρόνον. καὶ ἴσως ἀκριβέστερον τοῦτο. δοκεῖ γὰρ καὶ τῷ Ἰαμβλίχῳ,
μὴ ἐπὶ ἴσου ὑποθεῖναι τῷ διωρισμένῳ τὸ πλῆθος. διότι καὶ ὁ λόγος διωρισμένος μέν τις
ἐστίν, ὥσπερ καὶ ὁ ἀριθμός. πλῆθος δὲ οὐκ ἔστιν ὁ λόγος. κἂν γὰρ πολύς ἐστιν ὁ λόγος,
ἀλλ' ἄλλο τὸ πολὺ εἶναι τὸ μετέχον πλήθους, ὡς πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἄλλο τὸ
πλῆθος εἶναι, κατ' αὐτὸ τοῦτο χαρακτηριζόμενον. μήποτε δὲ οὐδὲ τὸ μέγεθος ταυτόν
ἐστι τῷ συνεχεῖ. καὶ γὰρ ὁ χρόνος, συνεχὴς μέν ἐστιν ὡς δείκνυσι, μέγεθος δὲ οὐκ ἔστι.
τρία γὰρ εἴδη τοῦ μεγέθους. γραμμή. ἐπιφάνεια. καὶ σῶμα. ὧν οὐδέν ἐστιν ὁ χρόνος. κἂν
" γὰρ μακρὸς λέγηται ὁ χρόνος, Ἅπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος,
Ἀλλὰ καὶ πολὺς οὐδὲν ἧττον. καὶ ἑτέραν διαίρεσιν δὲ τοῦ ποσοῦ ποιεῖται. τὸ μέν, ἐκ
θέσιν ἐχόντων τῶν ἐν αὐτῷ μορίων λέγων εἶναι. τὸ δέ, ἐξ οὐκ ἐχόντων θέσιν. διαφέρει
δὲ αὕτη τῆς προειρημένης. οὔτε γὰρ τὰ συνεχῆ ταὐτά ἐστι τοῖς θέσιν ἔχουσιν. ἀλ-
λὰ τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων, πάντως καὶ συνεχῆ ἐστι. τὰ δὲ συνεχῆ, οὐ πάντως θέσιν
ἔχει. ὁ γοῦν χρόνος, συνεχὴς μέν ἐστιν, οὐ μέντοι τῶν θέσιν ἐχόντων. ἀνάπαλιν δὲ
πᾶν μὲν διωρισμένον, ἐξ οὐκ ἐχόντων θέσιν ἐστίν. οὐ μὴν πᾶν τὸ ἐξ οὐκ ἐχόντων θέ-
σιν, ἤδη καὶ διωρισμένον ἐστί. πάλιν γὰρ ὁ χρόνος ἐξ οὐκ ἐχόντων θέσιν ὤν, οὐκ ἔστι διωρι-
σμένος. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν τοῦ αὐτοῦ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἐπιβολήν, πλείονας γε-
νέσθαι διαιρέσεις, ὡς τοῦ ζῴου κατά τε τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον. καὶ αὖ πάλιν κα-
τά τε τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον. κατὰ δὲ τὰς τοιαύτας διαφοράς, οὐδὲ τὰ τμήμα-
τα τοῖς τμήμασι πάντως ἐφαρμόζει. οὐ γὰρ μόνα τὰ λογικὰ ὑπόποδά ἐστιν, ἀλλὰ
καὶ τῶν ἀλόγων πολλά. λοιπὸν δεῖ εἰπεῖν, τίνα μέν ἐστι τὰ συνεχῆ, τίνα δὲ τὰ διω-
ρισμένα. ἐν δὲ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει, συνεχῆ ἐστι φησίν, ὧν τὰ πέρατα ἕν, ὥσπερ
ἁπτόμενα. καὶ ὧν τὰ πέρατα ἅμα. ἐνταῦθα δέ φησι συνεχῆ εἶναι, τὰ πρὸς ἕνα
κοινὸν ὅρον συνάπτοντα. διωρισμένα δέ, τὰ μὴ ἔχοντα κοινὸν ὅρον, πρὸς ὃν συνά-
πτει τὰ μόρια αὐτῶν. καὶ τῷ μὲν διωρισμένῳ, ὑποτίθησι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν λόγον. τῶν γὰρ
πέντε, οὐκ ἔστι μονὰς μέσος ὅρος συνάπτων τὰ τρία, καὶ τὰ δύο. εἰ δέ τις λέγοι μονάδα
εἶναι καθ' ἕτερον τῶν μερῶν τὴν συνάπτουσαν, ἐπειδὴ ἡ μονὰς οὐκ ἔστι πέρας τοῦ ἀριθμοῦ,
ὡς τὸ σημεῖον τῆς γραμμῆς ἀλλὰ μέρος, ἄλλη ἂν εἴη μονὰς παρὰ τὰς πέντε. καὶ οὔτε πέν-
τε ἔτι ἀλλὰ ἓξ ἔσται, οὔτε κοινὸν πέρας ἡ μονὰς ἐκείνη, πρὸς ἣν συνάπτει τὰ μόρια.
καὶ γὰρ ὁ μὲν ἀριθμός, ἐκ μονάδων σύγκειται, καὶ εἰς μονάδας διαιρεῖται. διό, οὐδὲ ἐπ' ἄπει-
ρον ἡ διαίρεσις αὐτοῦ, ἀλλὰ μέχρι τῶν μονάδων. ἡ δὲ γραμμή, οὐδὲ σύγκειται ἐκ σημεί-
ων, οὔτε διαιρεῖται εἰς σημεῖα. διὸ καὶ ἐπ' ἄπειρον ἐστὶ διαιρετή. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν λόγον τοῦ
διωρισμένου ποσοῦ φησιν εἶναι, λόγον ἀκουστέον οὐ τὸν ἐν διανοίᾳ, ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ φωνῇ.
οὗτος γάρ ἐστι ποσόν. πᾶς γὰρ λόγος, ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος συνέστηκε. πᾶν δὲ στοιχεῖον λό-
γου, ἐκ συλλαβῶν. πᾶσα δὲ συλλαβή, χρόνοις καταμετρεῖται. καὶ χρόνῳ, ἢ μακρῷ ἢ βρα-
χεῖ. αἱ δὲ μακραὶ πρὸς τὰς βραχείας ἔχουσι λόγον, ὃν δύο πρὸς ἕν. τὸ δὲ ἓν καὶ δύο,

ἀριθμός. ὁ δὲ ἀριθμός, ποσὸν διωρισμένον. ὥστε καὶ ὁ λόγος διωρισμένος. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ, οὐδένα ἐστὶ κοινὸν λαβεῖν, ὃ συνάπτει αὐτοῦ τὰ μέρη. οἷον, ἐν τῷ σωκράτης, οὐδένα ἐστὶ κοινὸν τῶν συλλαβῶν λαβεῖν, ὃ συνάπτει αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας. οὐ δὲ γὰρ τὸ σημαινόμενον ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι συνάπτει αὐτάς. καὶ γὰρ αἱ ἄσημοι φωναί, οἷον βλίτυρι, ὡσαύτως καταμετροῦνται καὶ συνάπτονται. οὕτως μὲν οὖν ὁ ἐν τῇ φωνῇ λόγος διωρισμένος ἐστίν. ὁ δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ, οὐ δὲ ποσὸν ὅλως. ἀλλ' ἢ ἐνέργεια ἢ πάθος, ἢ τὸ συναμφότερον, ὡς ὁ ἰάμβλιχος φησίν. ὁ μέντοι πορφύριος, ποιὸν αὐτὸν εἶναι λέγει. τοῦ μὲν οὖν διωρισμένου ποσοῦ εἴδη, ὅ,τε ἀριθμός ἐστι καὶ ὁ λόγος. τοῦ δὲ συνεχοῦς, γραμμὴ πρώτη. τὸ γὰρ σημεῖον καθ' ὃ διαιρεῖται ἡ γραμμή, κοινὸν ὅρον ἔχει. καὶ κατὰ τοῦτο συνάπτεται ἀλλήλοις τὰ μόρια τῆς γραμμῆς. μετὰ δὲ τὴν γραμμήν, ἡ ἐπιφάνεια. καὶ αὕτη κοινὸν ὅρον ἔχουσα τὴν γραμμήν, καθ' ἣν διαιρεῖται. καὶ μετὰ τὴν ἐπιφάνειαν, τὸ σῶμα τῇ ἐπιφανείᾳ διαιρούμενον. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, πῶς τὰ τοῦ σώματος μόρια κοινὸν ὅρον ἔχειν γραμμήν φησιν ἢ ἐπιφάνειαν. ἔστι δὲ ὅπου καὶ ἐπιφάνεια γέγραπται. καὶ γὰρ ὁ κοινὸς ὅρος τῶν σωμάτων, ἐπιφάνεια πάντως ἐστίν, ὡς τῶν ἐπιφανειῶν γραμμή. καὶ τῶν γραμμῶν σημεῖον. Ὁ μὲν οὖν πορφύριος ἐπιστήσας, ἔστι φησί τινα τῶν στερεῶν σωμάτων, ἃ κατὰ γραμμὴν τὴν συνέχειαν ἔχει. καὶ γὰρ σῶμα ἀξιοῖ ἀκούειν ὁ ἑρμῖνος, οὐ τὸ φυσικόν, οὐσία γάρ. ἀλλὰ τὸ μαθηματικόν. ὃ κατὰ ψιλὰς τὰς πάντῃ διαστάσεις λαμβάνεται. καίτοι καὶ τὰ μαθηματικὰ σώματα, οὐ γραμμῇ, ἀλλ' ἐπιπέδῳ μαθηματικῷ διαιρεῖται. μήποτε γοῦν διὰ τὴν στερεὰν εἶπε γωνίαν. τὰ γὰρ στερεά, παράλληλα ἐπίπεδα, κατὰ γραμμὴν γωνιακὴν συνάπτεται ἀλλήλοις. Ἀλλὰ πῶς ἡ διαιρεθεῖσα γραμμὴ ἔτι κοινὸν ὅρον ἔχει τὸ σημεῖον. ἡ δὲ διαιρεθεῖσα ἐπιφάνεια, κοινὸν ὅρον ἔχει τὴν γραμμήν, ἢ τὸ σῶμα τὴν ἐπιφάνειαν. τὰ γὰρ διαιρεθέντα οἰκείοις πέρασι περιγραφόμενα, καὶ οἰκείους ἔχοντα ὅρους, οὐκέτι κοινὸν ὅρον ἔχει, πρὸς ὃν συνάπτει τὰ μόρια αὐτῶν. ἢ δυνάμει δεῖ θεωρεῖν τὴν διαίρεσιν, ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ. Καὶ δυνάμει ἐν μὲν τῇ γραμμῇ, τὸ κοινὸν σημεῖον. ἐν δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ, τὴν γραμμήν. ἐν δὲ τῷ σώματι, τὴν ἐπιφάνειαν. εἰ μέλλοι ἓν εἶναι τὸ ἀμφοῖν πέρας. ὅπερ δεῖ προσεῖναι τῷ συνεχεῖ. ἐνεργείᾳ γὰρ ληφθέντα ταῦτα καὶ δύο γενόμενα, εἰ μὲν παρακείμενα εἴη, ἅμα ποιεῖ τὰ πέρατα. καὶ ἁπτόμενα, τά τε πέρατα τῶν μερῶν. εἰ δὲ μή, οὐδὲ ἁπτόμενα δύναται εἶναι. τὸ δὲ σῶμα καθόσον μὲν τριχῆ διαστατόν, καὶ μετρεῖσθαι πέφυκε, ποσὸν ὑπάρχει. καθόσον μέντοι ὑποκείμενόν ἐστι καὶ ταυτὸν καὶ ἓν ἀριθμῷ μένον, τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικόν, κατὰ τοῦτο οὐσία ἐστίν. ὥστε οὐ καλῶς οἱ περὶ τὸν λούκιον ἐγκαλοῦσιν, ὡς τὸ σῶμα τῆς οὐσίας ὄν, εἰς τὸ ποσὸν μετενεγκόντι. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅπως εἶπεν. ἔτι δὲ παρὰ ταῦτα, χρόνος καὶ τόπος ἐστὶ ποσά. διότι οὐχ ἥνωται τῷ σώματι. οὐ δὲ ὁ χρόνος, οὐ δὲ ὁ τόπος, ἀλλ' ἔξωθεν ταῦτα ἐπακολουθεῖ. καὶ ὁ μὲν τόπος, περὶ τὸ σῶμα ὢν καὶ τὴν τοῦ σώματος διάστασιν, συνδιέστηκε τοῖς σώμασι. καὶ καθόσον μὲν διάστημα καὶ αὐτός, καὶ ἐπιφάνεια, ποσὸν ἂν εἴη. καθόσον δὲ περιέχον καὶ πέρας, πρός τι.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

συνεχὴς δέ ἐστιν ὁ τόπος. διότι καὶ τὰ τούτου μόρια, πρὸς κοινὸν ὅρον συνάπτει. τὰ γὰρ τοῦ σώματος μόρια, πρός τινα κοινὸν ὅρον συνάπτοντα, τόπους τινὰς κατέχει μόρια ὄντα τοῦ τόπου. οἵτινες καὶ αὐτοὶ πρὸς κοινὸν ὅρον συνάπτουσι, πρὸς ὃν καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια. εἰ δὲ ἐπιφάνειά ἐστιν ὁ τόπος τοῦ περιέχοντος καθὸ περιέχει, ἡ δὲ ἐπιφάνεια συνεχής, πρόδηλον ὅτι καὶ ὁ τόπος. ἀλλ᾽ οὐκ ἔχει ὥσπερ ταύτῃ τὴν ἀπόδειξιν. διότι οὔπω ἔγνωσται, τί ἐστι τόπος. φυσικῆς γὰρ τῆς θεωρίας ἡ σκέψις. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι ἐν τούτῳ τὰ τοῦ σώματος μόρια τὰ συνεχῆ, καθ᾽ ἑαυτὰ ἐν τόπῳ εἶναι. καὶ γὰρ κατέχει μὲν καὶ αὐτὰ τόπον. οὐ μὴν καθ᾽ αὑτά. ἐπειδὴ οὐδέ ἐστιν ἐν τόπῳ καθ᾽ ἑαυτά, οὐδὲ περιέχεται καθ᾽ ἑαυτά. ὁ δὲ χρόνος, ποσὸν μέν ἐστι καὶ αὐτός, ὅτι ἐν διαστήματι θεωρεῖται. καὶ ἔστιν ἀριθμὸς κινήσεως. συνεχὴς δέ ἐστι, διότι τὸ παρεληλυθὸς αὐτοῦ καὶ τὸ μέλλον, πρὸς κοινὸν ὅρον τὸ νῦν συνάπτει. καὶ συνδεῖται κατὰ τοῦτο. ἔοικε δὲ ὁ χρόνος εἶναι κυριώτατα συνεχής. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων συνεχῶν ἕκαστον, καὶ διαιρεθείη ἄν. ὁ δὲ χρόνος, ἀεὶ συνεχής, καὶ οὐδέποτε ἐξ ἀπομένων. κατά γε οὖν τοῦτο, διαφέρει τῶν ἄλλων συνεχῶν. καὶ ὅτι ἐκεῖνα μὲν, ἐκ θέσιν ἐχόντων. οὗτος δὲ, ἐξ οὐκ ἐχόντων θέσιν. ταῦτα μὲν οὖν εἰς σαφήνειαν τῶν τῷ Ἀριστοτέλει δεδομένων εἰρήσθω.

Ἀποροῦσι δέ τινες, πῶς τὸ ποσὸν λέγεται τοῦ διωρισμένου γένος καὶ συνεχοῦς. εἰ γὰρ πρότερόν ἐστι φύσει τὸ διωρισμένον τοῦ συνεχοῦς. ἐν οἷς γὰρ τὸ μὲν, μᾶλλον. τὸ δὲ, ἧττον. καὶ τὸ μὲν, πρότερον. τὸ δὲ, ὕστερον, ἐν τούτοις οὐ δύναται εἶναι κοινὸν γένος. διότι τῶν μὲν εἰδῶν ἕκαστον ἀναιρεθὲν, οὐ συναναιρεῖ τὸ γένος. τὰ δὲ ἀντικείμενα ἅμα εἴδη ἀναιρεθέντα, ἀναιρεῖ τὸ γένος. ἐφ᾽ ὧν οὖν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, ἀναιρεθέντος τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ προτέρου, συναναιρεῖται καὶ τὸ ἧττον καὶ ὕστερον. ὥστε καὶ τὸ γένος. διὰ τοῦτο μὲν οὖν ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερόν ἐστιν, οὐ δύναταί τι ὡς γένος κατηγορεῖσθαι. ὅτι δὲ πρότερον φύσει τὸ διωρισμένον τοῦ συνεχοῦς, δεικνύουσιν ἐκ τοῦ συναναιρεῖν μὲν, μὴ συναναιρεῖσθαι δέ. Τριάδων μὲν γὰρ ἀναιρεθέντων, ἀναιρεῖται τὸ τρίγωνον. τριγώνου δὲ ἀναιρεθέντος, οὐκ ἀναιρεῖται τὰ τρία. καὶ τὸ μὲν διωρισμένον, συνεπιφέρεται. τῷ γὰρ τριγώνῳ, συνεισφέρεται τὰ τρία. τὸ δὲ συνεχὲς, συνεπιφέρει. τὸ γὰρ τρίγωνον, εἰσάγει τὰ τρία. ἔτι δὲ τὸ μὲν, ἁπλοῦν φασὶ, καὶ καθ᾽ ἑαυτὸ ὑφεστηκός τε καὶ νοούμενον. τὸ δὲ, καὶ θέσιν προσείληφεν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐπιστημῶν. διό φασι, πρεσβυτέρα ἐστὶν ἀριθμητικὴ γεωμετρίας. δῆλον δὲ, ὅτι οὐκ ἂν εἴη τοῦτο ἀληθὲς, εἰ μὴ καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ μεγέθους εἴη πρεσβύτερος. τινὲς δὲ τὸ αὐτὸ κατασκευάζουσιν, ἐκ τοῦ τὸ συνεχὲς διαιρετὸν εἶναι εἰς ἀεὶ διαιρετόν. μὴ ὄντος οὖν τοῦ διωρισμένου, οὐδ᾽ ἂν αὐτὸ εἴη. ἔστι δὲ οἶμαι καὶ τοῦτο λέγειν. ὅτι ποσὸν, τὸ μετρούμενον εἶναι φαμέν. πᾶν δὲ μέτρον, κατ᾽ ἀριθμὸν γίνεται. ὁ δὲ ἀριθμὸς, διωρισμένον ποσόν. προηγεῖται ἄρα τοῦτο τοῦ συνεχοῦς. πρὸς δὴ ταῦτα τὸ μὴ φιλονεικεῖν, ὡς οὐκ ἔστι πρότερον φύσει τὸ διωρισμένον. διότι ἀπὸ τῆς τοῦ συνεχοῦς διαιρέσεως τὸ εἶναι ἔχει τὸ διωρισμένον. καὶ ἔστι τινὰ συνεχῆ ἀδιαίρετα ὡς αἱ ἄτομοι. βίαιον δοκεῖ. ῥητέον δὲ μᾶλλον, ὅτι καθ᾽ ὅσον μὲν τὸ πρότερον ἔχουσι καὶ ὕστερον,

οὐκέτι ἂν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος. καθ' ὅσον δὲ δι' ἑαυτῶν προσεχῶς ἐπικοινωνεῖ τῷ ποσῷ, καὶ οὐδέν ἐστι τὸ κωλῦον ἐπίσης μετέχειν, καὶ τὸ συνεχὲς τοῦ ποσοῦ. ὥσπερ καὶ τὸ διωρισμένον. κατὰ τοῦτο δὲ γένος ἂν εἴη τὸ ποσὸν ἀμφοῖν. ἀρκεῖ γὰρ πρὸς τοῦτο ἡ ἄμεσος μέθεξις. καὶ γὰρ πρὸ τοῦ τριγώνου τὰ ἴδια ποσόν, ἀλλὰ καὶ τὸ συνεχὲς πρὸ τοῦ τριγώνου ποσόν. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως ὁρῶμεν. καὶ γὰρ πρότερον τῇ φύσει τῆς ἀποφάσεως ἡ κατάφασις. καὶ ὅμως κατὰ τὸ ἀποφαίνεσθαι καὶ κατὰ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ἐπίσης ἔχοντα ὁρῶντες, ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἶναι φαμέν. ταῦτα δὲ καὶ Ἀριστοτέλης περὶ τοῦ διωρισμένου καὶ συνεχοῦς ἐννοῶν, προτάττει μὲν πανταχοῦ τὸ διωρισμένον. καὶ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ διαιρέσει τοῦ ποσοῦ φησί, τὸ μέν ἐστι διωρισμένον. τὸ δέ, συνεχές. καὶ ἐν τῇ διαριθμήσει τῶν καθ' ἕκαστα, πρότα τὰ ὑπὸ τὸ διωρισμένον παραδίδωσι λέγων. ἔστι δὲ διωρισμένα μέν, οἷον ἀριθμός, καὶ ὁ λόγος. κατὰ δὲ τὴν ἐπίσης τοῦ ποσοῦ μέθεξιν ὑπὸ τὸ γένος, αὐτὰ τὸ ποσὸν ἀντιδιαιρεῖ. Ἔτι δὲ ὁ Πλωτῖνος ζητεῖ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ ὄντος, εἰ τὸ συνεχὲς ποσόν ἐστιν, οὐκέτι τὸ διωρισμένον ποσόν. εἰ δὲ ἄμφω ποσά, δεικτέον τί τὸ ἐν ἀμφοτέροις κοινόν. Καὶ λύει τὴν ζήτησιν ἐν τῷ τρίτῳ λέγων. ὅτι κοινὸν αὐτοῖς ἐστι, τὸ τοσόνδε. δηλονότι τὸ ὡς μέτρον καὶ ὡς πέρας θεωρούμενον, καθὸ ποσὸν ἕκαστον γινώσκεται. τοῦτο γὰρ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῷ μεγέθει ἐνεδόθη ὥσπερ τισὶ δοκεῖ, ἀλλ' ἔσχεν ἴδιον μέτρον καὶ τοῦ ἡνωμένου τε καὶ τοῦ ἀλληλουχουμένου. καὶ ἔτι μᾶλλον τοῦ διωρισμένου. ἴδια γὰρ καὶ φύσις ἑκάστῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ παντὶ κόσμῳ θεωρεῖται. τοῦ μὲν συνεχοῦς ἡ φύσις ἥτις καλεῖται μέγεθος, κατὰ ἕνωσιν καὶ ἀλληλουχίαν. τοῦ δὲ διωρισμένου ἥτις καλεῖται πλῆθος, κατὰ σωρείαν καὶ παράθεσιν. καὶ γὰρ κατὰ μὲν τὴν τοῦ μεγέθους οὐσίαν, εἷς ὁ κόσμος ἐστί τε καὶ νοεῖται σφαιρικὸς καὶ συμπεφυκὼς ἑαυτῷ, διατεταμένος τε καὶ ἀλληλουχούμενος. κατὰ δὲ τὸ πλῆθος, ἥ τε σύνταξις καὶ ἡ διακόσμησις. ἡ ἐκ τοσῶνδε φέρε εἰπεῖν στοιχείων καὶ ζῴων ἢ φυτῶν θεωρεῖται, καὶ ἐναντιοτήτων ἢ ὁμοιοτήτων τόσων καὶ τόσων. εἰ οὖν ἐν ταῖς ἐγκοσμίοις οὕτω ταῦτα κεχώρισται, πολὺ πρότερον ἐν τοῖς νοουμένοις γένεσι. καὶ πρὸ τούτων, ἐν τοῖς καθ' αὑτὰ ἀΰλοις εἴδεσι διέστηκε, κοινὸν ἔχοντα ὡς εἴρηται τὸ μέτρον καὶ πέρας. ἐγκαλοῦσι δὲ οἱ περὶ τὸν Λούκιον καὶ Νικόστρατον τῇ διαιρέσει. πρῶτον μέν, ὡς μηδὲ οὕτως καὶ τὸ μέγεθος ποσὸν λέγουσι. πηλίκον γὰρ ἔδει τοῦτο λέγειν. ποσὸν δέ, τὸν ἀριθμόν. τὸ δὲ κοινὸν ἢ ἀλλ' ὅτι ἢ ὁμωνύμως τῷ ἑνὶ τῶν εἰδῶν, ποσὸν καὶ αὐτὸ ὀνομάζειν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, τὸ μὲν συνεχές, πηλίκον. τὸ δὲ διωρισμένον, ποσόν. ἀλλὰ καὶ ὑπαλλάττει πολλάκις. τὸ γοῦν ὕδωρ συνεχὲς ὄν, ποσὸν λέγομεν ἀλλ' οὐ πηλίκον. πολὺ γὰρ καὶ οὐχὶ μέγα. καὶ τὸν χρόνον ποσὸν λέγομεν. εἰ δ' οὕτως οὔτε δύο πεποίηκε κατηγορίας τὸ ποσὸν καὶ πηλίκον, οὔτε κατὰ τὸ πηλίκον καὶ ποσὸν διεῖλεν. ἀλλὰ κατὰ τὸ συνεχὲς καὶ διωρισμένον. ἅπερ οὐδέποτε ὑπαλλάττει. Αἰτιῶνται δέ, καὶ τὸ εἰς δύο γενέσθαι τὴν διαίρεσιν. ἔδει γὰρ μετὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος, τρίτον εἶδος τάττειν τὸ βάρος ἢ τὴν ῥοπήν, ὡς Ἀρχύτας. καὶ ὡς ὕστερον Ἀθηνόδωρος ἔταξε, καὶ Πτολεμαῖος ὁ μαθηματικός. Ἀλλὰ ῥητέον. ὅτι

ἡ βαρύτης, ποιότης ἐστίν· ὡς ἡ πυκνότης καὶ παχύτης. οὐχ ἡ κατὰ τὸ ποσὸν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποιόν. καὶ τὰ τούτοις ἀντικείμενα. ἀλλ' ἡ μνᾶ καὶ τὸ τάλαντον τὰ ἐπὶ βάρους λεγόμενα, ποῦ ἂν περιληφθείη; εἰ ὡς μὲν τὰ προηγούμενα, ποσὰ φήσομεν οὐδαμῶς. ὡς δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκός. οὔτε γὰρ κατ' ἀριθμὸν ἁπλῶς, οὔτε κατὰ μέγεθος. Ἀλλ' ἐπιστῆσαι χρὴ, μήποτε οὐχ ὡς τὸ λευκὸν κατὰ συμβεβηκὸς ποσὸν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια ποσὸν, οὕτως καὶ ἡ ῥοπὴ, ἀλλ' αὐτὴ καθ' αὑτήν ἐστι ποσόν. διότι καθ' αὑτὴν ἐπιδέχεται τὸ τοῦ ποσοῦ ἴδιον, τὸ ἴσον καὶ ἄνισον. ὡς ἄλλαι, τὴν ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. δεῖ γὰρ οἶμαι καὶ τῷ Ἀρχύτᾳ προσέχειν τὸν νοῦν, εἰ χρὴ καὶ αὐτῷ διελόντι τὸ ποσόν. γράφει γὰρ οὕτως. Τᾶς ποσότητος διαφοραὶ τρεῖς. τὸ μὲν γὰρ αὐτᾶς ἐντὶ ἐν ῥοπᾷ, ὡς τὸ τάλαντον. τὸ δὲ ἐν μεγέθει, ὡς τὸ δίπαχυ. τὸ δὲ ἐν πλάθει, ὡς τὰ δέκα. Καὶ ταύτην μὲν ὁ Ἰάμβλιχος ἀποδέχεται τὴν διαίρεσιν. καὶ ὡς κατὰ τὸ τελειότατον μέτρον τοῦ ποσοῦ τὴν τριάδα γενομένην, καὶ ὡς τοῖς πράγμασι σύμφωνον. ἡ γὰρ κατὰ ῥοπὴν ποσότης, οὔτε τῷ μεγέθει, οὔτε τῷ πλήθει ἐστὶν ἡ αὐτή. ἀλλ' ἐν κινήσει μᾶλλον θεωρεῖται. καὶ κατὰ βάρος ἢ κουφότητα ἔχει τὸ ποσόν. παραλέλειπται οὖν φησὶν ἐν αὐτῇ ἡ διαίρεσις, οὕτως ἔχουσα. τῶν ποσῶν τὰ μὲν, ἔχει ῥοπήν. τὰ δὲ, οὐκ ἔχει. καὶ δῆλον ὅτι οὔτε τοῖς συνεχέσι καὶ διωρισμένοις ἡ αὐτή ἐστιν, οὔτε τοῖς θέσιν ἔχουσιν εἴτε καὶ μή. καὶ ἐν τῷ παντὶ δὲ φησὶν ἐναργὴς ἡ διαίρεσις αὕτη φαίνεται. τῶν μὲν τεττάρων στοιχείων, ῥοπὴν ἐχόντων. τοῦ δὲ οὐρανοῦ ἀρρεποῦς ὄντος. καὶ ἐν ταῖς κινήσεσιν αἱ μὲν ἐπ' εὐθείας κινήσεις, μετὰ ῥοπῆς γίνονται, ἀρχὴν ἔχουσαι καὶ τελευτὴν, καὶ στάσει μεταξὺ διαλαμβανόμεναι. ἡ δὲ κατὰ κύκλον συνεχὴς καὶ ἄναρχος οὖσα καὶ ἀτελεύτητος, ὡς ἂν ἀεικίνητος οὖσα, ἀρρεπής ἐστι. καὶ ἐν τοῖς ἀσωμάτοις δὲ φησὶ ποσοῖς, ἐναργὴς ἡ τοιαύτη διαφορά. ἐὰν γάρ τις τὴν ψυχὴν ὑποθῆται ὡς καθ' ἑαυτὸ ποσὸν, ἡ μὲν νεύουσα εἰς τὸ σῶμα, ῥοπὴν ἔχει τὴν ἐπὶ τὸ κάτω. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὸ νοητὸν νεύει, ἐπὶ τὸ ἄνω. ὁ δὲ νοῦς, ἀρρεπὲς ποσόν. Διὰ τοῦτο δὲ φησὶ τὰ μὲν διαστήματα τῆς φωνῆς ποσὰ λέγομεν, τὰ δὲ τῆς ῥοπῆς διαστήματα οὐ λέγομεν ποσά. Πρὸς δὲ Κορνοῦτον καὶ Πορφύριον τὴν ῥοπὴν κατὰ βαρύτητα καὶ κουφότητα θεωρουμένων ποσότητα λέγοντας, φησὶ τὴν ῥοπὴν μὴ εἶναι βαρύτητα καὶ κουφότητα, ἀλλὰ μέτρον βαρύτητος καὶ κουφότητος. αὐτὰ μὲν γὰρ καθ' αὑτὰ τὰ βαρέα ἢ κοῦφα, ἐπ' ἄπειρον ἂν προίη μηδένα ἔχοντα ὅρον ἐξ αὑτῶν. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπὸ τῶν μέτρων τῆς ῥοπῆς δύναμις τάξιν καὶ ὅρον ἐντέθεικε, τηνικαῦτα εἰς εὐταξίαν καθίστη. κοινῶς μὲν δὴ περὶ τοῦ ποσοῦ ταῦτα διαπορεῖται, καὶ οὕτως διαλύεται. κατ' ἰδίαν δὲ περὶ ἑκάστου τῶν εἰδῶν τοῦ ποσοῦ διαποροῦντες, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ πρῶτον διαιρούμενοι λέγουσιν. ὡς ἄλλη μέν τίς ἐστι τοῦ ἀριθμοῦ φύσις, καθ' ἣν ἐστιν ὡρισμένος, καὶ πόσος βαρυτόνως. ἄλλη δὲ, καθ' ἣν τὸ ποσὸν αὐτῷ ἀορίστως καὶ ὀξυτόνως ὑπάρχει. καὶ ταύτην εἶναι τὴν δηλουμένην, ὅταν ποσὸν τὸν ἀριθμὸν εἶναι λέγωμεν. τὴν δὲ ἑτέραν παραλελεῖφθαι τοῖς περὶ αὐτοὺς διαλεχθεῖσι. πρὸς οὓς εὐθὺς ἐνίστασθαι προσήκει. οὐ γὰρ ἄλλο μὲν ὁ ἀριθμὸς ἔχει τὸ πόσος εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ ποσός δὲ

εἶναι. εἰ γὰρ πᾶν τὸ μετασχὸν ἀριθμοῦ τὸ τοσόνδε εἶναι ἔχει, πῶς ἂν ὁ ἀριθμὸς ἄλλο τι εἴη παρὰ τὸ τοσόνδε. οὐ γὰρ τὸ ποσὸν ἐλλείπει τὸ ὕλῃ ἀναλογοῦν ἐν τῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ τὸ διωρισμένον. ὃ ἤδη ἀριθμός ἐστι. τὸ μὲν γὰρ διωρισμένον μόνον ποσόν, πλῆθος ποιεῖ. τὸ δὲ καὶ ὡρισμένον, ἀριθμόν. ἔτι δὲ τῶν συνθέτων καὶ ἐνύλων τοῦτο ἴδιον, τὸ ἄλλο μὲν αὐτὰ εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ εἶναι αὐτῶν. ὥσπερ ἄλλο μὲν ἄνθρωπος ὁ σύνθετος αὐτός, ἄλλο δὲ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ἡ κατὰ τὸ εἶδος ὑπόστασις. τὰ δὲ ἄυλα εἴδη καὶ ἀσύνθετα, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἀποδείκνυσι, ταὐτὸν ἔχει τὸ ἕκαστον, καὶ τὸ ἑκάστῳ εἶναι. εἰ δέ τις ἕκαστον τῶν ὄντων οὐσιῶν παραστῆσαι βουλόμενος, ἄλλην μὲν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἀποφαίνει εἶναι, ἄλλην δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὸ εἶδος, ἐννοείτω ὡς ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν ἕκαστον, ταῖς οὐσίαις τῶν ὄντων συνυπάρχει ἀεί. οὔτε πρότερα αὐτῶν, οὔτε ὕστερα ὄντα, ἀλλὰ κατὰ τὰς οὐσίας οὐσιωμένα, ὥσπερ αἱ οὐσίαι κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς ἠρίθμηνται. Ἀλλὰ διαφέρειν φησὶν ὁ Πλωτῖνος, οὐσιώδη ὡς ὄντα ἐκείνου τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ ἐνταῦθα οὐκ ἔστιν οὐσία.

Ἡ ὅτι οὐδὲ τὰ ἄλλα ὅσα ἐστὶν ἐνταῦθα, ὡς ἑτέροις ἕτερα, καὶ ἐν τῷ νῷ, ὡς συμβεβηκότα θεωρεῖται, ἀλλ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ ἕστηκεν. οἷον ἡ δικαιοσύνη ἐνταῦθα μέν ἐστιν ἕξις τῆς ψυχῆς, ὅτι κατὰ μέθεξιν ὑφίσταται, καὶ οἷον πεπόνθησιν. ἐν δὲ τῷ νῷ, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἐστί. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ τῆς δικαιοσύνης λόγος, οὐσιώδης ἐστὶν ὑπόστασις. οὕτως δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν ἕκαστον. ἐν μὲν τοῖς αἰσθητοῖς μεριστῶς μετεχόμενον, συμβεβηκὸς γίνεται. ἐν δὲ τοῖς ἀΰλοις εἴδεσι, μονοειδῶς ἕστηκε κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐν ταῖς οὐσίαις ἀφωρισμένα. οὗτος μὲν οὖν ἄλλος λόγων τρόπος, ὡς ὀρθῶς ὁ Ἰάμβλιχός φησι. Περὶ δὲ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ, διαπορεῖ πάλιν ὁ Πλωτῖνος. καθ' ὃν ἄρτιοί τε καὶ περιττοὶ θεωροῦνται. καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως, κατὰ σύνθεσιν μονάδων μετρεῖται. πότερον ἐνυπάρχει, ἢ χωρὶς ὢν μετρεῖ, ὥσπερ ὁ κανών. καὶ γὰρ εἰ χωρὶς ὢν μετρεῖ, ποσὰ οὐκ ἔσται τὰ ὑποκείμενα, μὴ μετέχοντα τοῦ ποσοῦ. ἔπειτα μέτρα μὲν ἔσται τὰ κεχωρισμένα ὡς μετροῦντα. διατί δὲ ποσά. ἡ γὰρ αὐτοποσότης, οὐ πάντως ἐστὶ ποσόν. Τοῦτο δὲ αὐτὸς μὲν λύων, εἰ ἐν τοῖς οὖσιν ὄντες φησὶν οἱ ἀριθμοὶ εἰς μηδεμίαν ἄλλην κατηγορίαν ἀνάγονται, ποσὸν ἂν εἶεν. ὁ δὲ Ἰάμβλιχός φησιν ὅτι ὥσπερ τὰ ἄλλα ἄϋλα εἴδη, οὕτως καὶ ὁ ἀριθμὸς πάρεστι μὲν καὶ συνυπάρχει τοῖς ἀριθμουμένοις πράγμασιν. οὐ μέντοι ἐν αὐτοῖς ἁπλῶς ἔχει τὴν ὑπόστασιν. οὐδὲ ἐπιγινομένοις αὐτοῖς κατ' ἐπακολούθησιν. οὐδὲ ἐν συμβεβηκότος τάξει παραγινομένην. ἔχουσαν δέ τινα ἰδίαν μετὰ τῶν πραγμάτων οὐσίαν καθ' ἣν ἀφορίζει καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον μέτρον συντάττει τὰ μετέχοντα. καὶ τὴν ποσότητα δὲ ποσὸν εἶναι, οὐκ ἄτοπον ὁ Ἰάμβλιχός φησιν. ὡς καὶ ἑαυτῇ παρέχουσαν, ὅπερ τοῖς ἄλλοις δίδωσι. καὶ γὰρ πρώτως φησὶν ἀφ' ἑαυτῶν ἄρχεται τὰ χωριστὰ εἴδη τῆς ὄντως ἰδέας, καὶ κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὰ ἐνέργειαν, ἑαυτοῖς τε παρέχει τὸ οἰκεῖον εἶδος, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφ' ἑαυτῶν ὁμοίου ἐνδιδόασιν. Ἀξιοῖ δὲ ἐφιστάνειν ἐκεῖνο, πῶς ἂν ἡ ποσότης μετέχειν ἑαυτῆς λέγοιτο. ὥστε εἶναι ποσὸν καὶ ἡ ἰσότης ἴσον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τὸ γὰρ μετέχον ἄλλο τι ὄν, ἐκείνου μετέχει. ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς ποσὸν εἰκότως λέγεται. διαφορὰ γὰρ

ἢ τοῦ διωρισμένου μετὰ τοῦ γένους τῆς ποσότητος, ποσὸν ποιεῖ τὸ ὅλον. εἴη δὲ ἂν καὶ ποσότης ἡ εἰς ἀριθμός. ὅτι τὰ γένη τῶν εἰδῶν συνωνύμως κατηγορεῖται. εἴτε δὲ κατὰ τὸ ἀριθμεῖν, εἴτε κατὰ τὸ ἀριθμεῖσθαι ἐστὶν ὁ ἀριθμός, πανταχῆ ἂν οὕτως τοῦ ποσοῦ εἴη. περὶ μὲν τοῦ ἀριθμοῦ, τοσαῦτα. Περὶ δὲ λόγου, ἀπορροῦσι πῶς ὁ λόγος ἐν ποσῷ. Πρῶτον μὲν, ὅτι τὰ ἄνευ συμπλοκῆς, εἰς τὰς κατηγορίας ἀνάγεται. λόγος δὲ πᾶς, κατὰ συμπλοκήν. ἔπειτα δὲ, εἰ τοσόσδε ὁ λόγος. κατὰ μὲν τὸ τοσόνδε, ποσὸν ἔσται ὡς κατὰ συμβεβηκός. καθὸ μέντοι λόγος σημαντικός ἐστι, κατὰ πληγὴν τοῦ ἀέρος ὑφεστηκώς. εἴτε οὖν πληγὴ ὁ λόγος, εἴτε τύπωσις τῆς πληγῆς μορφοῦσα αὐτήν, ἢ πάθος ἐστὶν, ἢ ποίησις. ποίησις μὲν, τῆς κατὰ φαντασίαν ὁρμῆς τοῦ ἡγεμονικοῦ. πάθος δὲ, τοῦ ἀέρος. ἔσται οὖν ἢ τοῦ ποιεῖν, ἢ τοῦ πάσχειν ὁ λόγος ὁ ἐν τῇ φωνῇ. ἢ καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν. ἀλλ' οὐ χωρὶς ποσόν. εἰ δέ τις κατὰ τὴν πληγὴν μόνην ἀφορίζοιτο τὴν φωνὴν καὶ τὸν λόγον, εἰς κίνησιν αὐτὸν ἀνάξει. εἰ δὲ κατὰ τὸν πληγέντα ἀέρα, οὐ μία κατηγορία, εἴγε οὐχ ἓν τὸ σημαντικὸν καὶ συσημαντικόν. καὶ τὸ ἐνεργοῦν, καὶ τὸ ἐν ᾧ ἐγγινόμενον ἐνεργεῖ. Πρὸς δὴ ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Ἰάμβλιχος, οὐχ ἁπλῶς φησὶν ἐν πληγῇ ἀέρος τὴν φωνὴν τιθέμεθα. πλήττει γὰρ καὶ δάκτυλος τὸν ἀέρα, καὶ οὔπω ποιεῖ φωνήν. ἀλλ' ἡ ποσὴ πληγὴ καὶ σφοδρὰ, καὶ τοσήνδε, καὶ τοιῶσδε, ὥστε ἀκουστὴ γενέσθαι καὶ ἡ τῷ μέτρῳ τῆς ἀκοῆς συνεξισουμένη, καὶ ἡ τὸ ὑποβάλλον καὶ τὸ ἐλλεῖπον ἐν αὐτῇ ἔχουσα, αὕτη κυρίως ἂν φωνὴ νομίζοιτο. κατὰ τὸ μέγεθος οὖν τῆς φωνῆς, καὶ ποσὸν καὶ μέτρον τὴν φωνὴν τιθέμενος, ποσὴν αὐτὴν εἶναι εἰκότως ἀποφαίνεται. ταῦτα μὲν οὖν αὐταῖς λέξεσιν ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος γέγραφεν. Ἀπορίας δὲ ἄξιον οἶμαι, πῶς οὐχὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ τὸ τῆς γεύσεως καὶ τὸ τῆς ὀσφρήσεως ἴδιον αἰσθητὸν, ποσὸν ἂν εἴη. ἡ γὰρ τοσήνδε καὶ τοιάνδε ποσότης τοῦ χυμοῦ καὶ τοῦ ἀτμοῦ ὥστε αἰσθητὴν γενέσθαι, αὕτη ἂν εἴη καὶ γεῦσις, καὶ ὄσφρανσις. ἀλλ' οὐδὲ ὁ Ἀριστοτέλης κατὰ τὸ κοινὸν τοῦ ποσὸν φαίνεται εἰπὼν τὸν λόγον, ἀλλ' ὅτι καταμετρεῖται συλλαβῇ βραχείᾳ καὶ μακρᾷ. τοῦτο δέ φασιν οὐκ αὔταρκες. οὐ γὰρ ὁ λόγος καθὸ λόγος μετρεῖται. οὐδὲ ἡ βραχεῖα συλλαβὴ καθὸ συλλαβή, ἀλλ' ὅτι ἐν χρόνῳ πλείονι ἢ ἐλάττονι. ὥστε ὁ χρόνος ἂν εἴη ὁ μετρῶν τὸν χρόνον, ὁ ἐλάττων τὸν μείζονα. ὁ τῆς συλλαβῆς τὸν τοῦ λόγου. κατὰ συμβεβηκὸς οὖν ἡ συλλαβὴ τὸν λόγον μετρεῖ. Πρὸς δὴ ταῦτα φησὶν ὁ Πορφύριος, ὅτι οὐκ ἐπειδὴ βραχεῖ χρόνῳ λέγεται ἡ βραχεῖα συλλαβή, διὰ τοῦτο ἐστὶ βραχεῖα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἔχει τὴν σμικρότητα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μακρά. καὶ γὰρ ἡ μὲν, στενουμένης τῆς ἀρτηρίας δι' ὀλιγότητα πνεύματος, λέγεται βραχεῖα. ἡ δὲ εὐρυνομένης διὰ πλῆθος, μακρά. ὥστε ἡ μὲν ὡς βραχεῖα φύσει, ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγεται. ἡ δὲ ὡς μακρά, ἐν μακρῷ. δύναται δὲ καὶ τὴν φύσει βραχεῖαν, ἐν μακρῷ χρόνῳ προσενέγκασθαι. καὶ τὴν φύσει μακρὰν, ἐν βραχεῖ. τούτου γὰρ διαφέρει μετρικὸς ῥυθμικοῦ. ὁ μὲν γὰρ, τοῖς κατὰ φύσιν μήκεσι χρῆται. ὁ δὲ, ἐναλλάττει τὰς φύσεις ἑκατέρου. ὅταν γὰρ μεταβάλλῃ τὸ δακτυλικὸν μέτρον εἰς παιώνιον ῥυθμὸν, ταῖς μακραῖς ὡς βραχείαις. καὶ ἀνάπαλιν ἐνίοτε χρῆται. ὁ δὲ μετρικὸς ἐὰν δεηθείη, τὰ στοιχεῖα μεταβάλλει. οἷον τὸ ξηρὸν, ξερὸν λέγει. καὶ τὸν διόνυσον, διώνυσον.

τὸ οὖν διέστηκεν ἀπ' ἀλλήλων τούτων τὸ, φύσει βραχὺ καὶ τῷ χρόνῳ, οὐ τῷ βραχεῖ χρόνῳ συλλαβὴ βραχεῖα λέγεται, ἀλλὰ τῷ βραχεῖα εἶναι, ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγεται. Διὰ τί δέ φασιν, οὐ τοῖς γράμμασιν εἴπερ μετρεῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλὰ ταῖς συλλαβαῖς. Ἢ ὅτι τὰ μὲν γράμματα κατὰ τὸν χαρακτῆρα θεωρούμενα, οὐ ποιεῖ ἐκφώνησιν. τὰ δὲ στοιχεῖα κατὰ τὴν δύναμιν νοούμενα καὶ τὴν ἐκφώνησιν, τὸ μῆκος ἔχει καθ' ὃ τὸ ποσὸν τοῦ λόγου. διὸ καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν πλείοσιν, οὐδὲν ἧττον συλλαβὴ γίνεται. καὶ τὸ μῆκος καὶ ἡ βραχύτης τῆς ἐκφωνήσεως γίνεται. ὡς ἂν ἔχοι φύσεως τὰ στοιχεῖα. Πῶς δέ φασι βραχείᾳ καὶ μακρᾷ καταμετρεῖσθαι τὸν λόγον εἰπεῖν. ἡ ἑκάστη γὰρ καὶ ἡ βραχεῖα καταμετροῦσα καὶ τὴν μακράν. ἢ οὐ πᾶσα βραχεῖα δὶς γενομένη, καταμετρεῖ τὴν μακράν. καὶ γὰρ καὶ τῆς μακρᾶς μακροτέρας ὑποτίθενται. δεῖ οὖν τὴν μακρὰν μὲν, τὰς μακράς. τὴν δὲ βραχεῖαν, τὰς βραχείας μετρεῖν. ἢ πᾶσα μὲν βραχεῖα ὑπὸ βραχείας μετρεῖται. οὐχ ἅπαξ δὲ οὐδὲ ἀεὶ τῆς αὐτῆς. ἄλλοτε δὲ ἄλλης. καὶ ἡ μακρὰ δὲ ὡσαύτως, οὐκ ἀεὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μακρᾶς, ἢ ὑπὸ τῆς αὐτῆς βραχείας μετρεῖται, ἀλλ' ὡς ἂν τύχοι συναπαρτίζοντα τὰ καθ' μετροῦντα τῷ μήκει τῶν καταμετρουμένων. τὸ δὲ μετρεῖται, δύναται δηλοῦν καὶ ὃ σύγκειται ἐκ τούτων. ἤγουν ὁ λόγος ἐκ μέτρων συνέστηκε τῶν συλλαβῶν, ποσὸν ἂν εἴη κατὰ τὸ αὐτὸ εἶναι. οὐχ ἁπλῶς δὲ ποσὸν, ἀλλὰ σημαντικόν, ὥσπερ ὁ τόπος περιεκτικόν. τὸ οὖν ποσὸν δὲ, οὐκ ἐπ' ἴσης τοῖς ὅλοις. ὥσπερ οὐδὲ τῷ ἀριθμῷ, ἢ τῷ μεγέθει. ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι ἀπορίας ἄξιον, εἰ πᾶν ποσὸν μετροῦν ἐστιν ὡς μετροῦν. ὁ γοῦν ἀριθμός, μετρεῖ τὰ διωρισμένα. καὶ ὁ πῆχυς, τὰ συνεχῆ. ὁ δὲ λόγος, τί μετρεῖ. ἢ μετροῦσι μὲν τὰ τοῦ λόγου μόρια, συλλαβαί. μετρεῖται δὲ ὁ λόγος. οὐ γὰρ τὰ μετροῦντα μόνον ἐστὶ ποσά, ἀλλὰ καὶ τὰ μετρούμενα. πρός δέ γε τούτῳ ζητοῦσι τῶν ἀπορηθέντων τὸν λόγον, ὅτι τὰ ἄνευ συμπλοκῆς, εἰς τὰς κατηγορίας ἀνάγεται. λόγος δὲ πᾶς μετὰ συμπλοκῆς θεωρεῖται. Ῥητέον οὖν ὅτι καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα λόγος ἐστὶ, κατὰ τοῦτο τοῦ λόγου τὸ σημαινόμενον. μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσα λέξις κἂν ἄσημος εἴη. καὶ αὕτη γὰρ συλλαβαῖς καταμετρεῖται. καὶ διὰ τοῦτο ποσόν. ἔπειτα δὲ, κἂν κατὰ συμπλοκὴν ὁ λόγος, ἀλλ' ἢ ποσὸν, ὑπὸ τὸ ποσὸν ἀνάγεται τὸ ὡς γένος. ὥσπερ καὶ ἡ σύνθετος ἐκ πολλῶν οὐσιῶν, οὐσία ὑπὸ τὴν οὐσίαν. καὶ τὸ σύνθετον χρῶμα ὑπὸ τὸ χρῶμα καὶ τὸ ποιόν. ὑφ' ὃ γὰρ τὰ ἁπλᾶ, ὑπὸ τοῦτο καὶ τὰ ἐκ τῶν ἁπλῶν ἐκείνων συγκείμενα. Ἀλλὰ διὰ τί φασιν ἐνδιάζων εἶπεν, εἰ τὰ ὄντα τε τῶν δέκα μόριον. Ἢ οὐ διὰ τὸ ἀμφίβολον, ἀλλ' ὅτι πολλαχῶς οἷόν τε διελεῖν τὰ δέκα. καὶ γὰρ, εἰς ἕξ. καὶ τέσσαρα. καὶ ἑπτά. καὶ τρία. καὶ ὀκτώ. καὶ δύο. καὶ ἐννέα. καὶ ἕν. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ διωρισμένου ποσοῦ ἠπόρηταί τε καὶ διαλέλυται. Περὶ δὲ τοῦ συνεχοῦς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἀπορεῖ τοιάδε. τὸ σῶμά φησιν ἢ σῶμα, καὶ ἐπιφάνεια καὶ γραμμή. καὶ ὅλως μέγεθος, ἢ τοιαῦτα οὐκ ἔστι ποσά. ἀλλὰ ποσὰ λέγεται, τῷ μετασχεῖν τοῦ ποσοῦ δὲ, καὶ τῷ ἀριθμοῦ μετασχεῖν. μόνος ἄρα ὁ ἀριθμὸς ποσόν. Λύων δὲ ταῦτα πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ φησὶ, πρόοδον εἶναι τῆς στιγμῆς εἰς τὸ πόρρω. καὶ εἰ μὲν ἐφ' ἕν, γραμμὴ γίνεται. εἰ δὲ ἐπὶ δύο, ἐπίπεδον. εἰ δὲ ἐπὶ τρία, σῶμα. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ πολὺ ἡ διάστασις, μέγα. εἰ δὲ ἐπ' ὀλίγον, μικρόν. καὶ ὅταν μὲν κατὰ κοινὸν ὅρον ἡ πρόοδος

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

γίνηται, συνεχὲς τὸ τοιοῦτον. ὅταν δὲ κατὰ ἴδιον, διῃρημένον. ποσὸν οὖν καὶ τὸ μέγεθος. ἀλλ᾽ ἀορίστως μὲν, μέγα, ἢ μικρόν. ἢ ὡς ἐπὶ πλήθους, πολὺ, ἢ ὀλίγον. ὁρισθὲν δὲ μέτρῳ τινὶ, ἢ ἀριθμῷ, ἢ πήχει, ὡρισμένως λέγεται. ἀλλ᾽ ἐπιστῆσαι χρὴ, ὅτι κἂν ὁρισθῇ μέτρῳ ἡ γραμμὴ, ἢ ὅλως τὸ συνεχὲς ποσὸν, ὡρισμένον μὲν ἔσται ποσόν. ἀλλὰ κατὰ μέθεξιν ἴσχει τοῦτο. τῷ δὲ αὐτῆς λόγῳ, διάστασίς ἐστι μόνον καὶ οὐκ ἔχει ποσόν. εἰ γὰρ ποσὸν τοῦτό ἐστι, καθὸ καὶ ποσόν ἐστι, δυνατὸν λέγειν, ὅτι αὕτη ἡ διάστασις, μεταλαμβάνει μὲν ποσοῦ, οὐ μέντοι δὲ τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ ποσόν. μήποτε οὖν, οὔτε καθὸ μεμέτρηται ἀφωρισμένον ποσόν ἐστι τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ τὸ συνεχὲς, ἀλλὰ κατὰ μέθεξιν, οὔτε μὴ μεμετρημένον ἀόριστον ποσόν. ἢ ὅλως ποσὸν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ. ἀλλὰ ποσόν ἐστι, τὸ συνεχές. καθόσον ἢ ἐφ᾽ ἓν, ἢ ἐπὶ δύο, ἢ ἐπὶ τρία διέστηκε τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ. ὥσπερ γὰρ ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὸν διορισμὸν ἔχει τὸ ποσὸν, οὕτως καὶ τὸ μέγεθος κατὰ τὴν διάστασιν. τὸ γὰρ ἀποστῆναι οἶμαι τοῦ ἑνὸς καὶ ἀμεροῦς, καὶ κινδυνεῦον εἰς ἄπειρον καὶ ἀόριστον ὑποσκεδασθῆναι, τοῦ μέτρου ἐδεήθη. καθὸ καὶ ποσὸν ἐγένετο. ἵνα ὁρισθῇ τῷ ποσῷ γενέσθαι. δῆλον δ᾽ οὖν, κατά τε τὸ διωρισμένον καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς, διττῆς ἐδεήθη ποσότητος. Διατί δὲ φασὶ μὴ προδιδάξας περὶ τόπου ἢ χρόνου, ὡς ἐγνωσμένοις αὐτοῖς κέχρηται. Ἢ ὅτι οὐ τὴν οὐσίαν αὐτῶν παραδοῦναι προτίθεται. φυσικῆς γὰρ ἦν τοῦτο σκέψεως, ἣν ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει πραγματεύεται. ἀλλ᾽ ὅπερ ἥρμοττε τῇ λογικῇ θεωρίᾳ κατὰ τὴν κοινὴν περὶ αὐτῶν ἔννοιαν, τὴν εἰς τὸ οἰκεῖον γένος τὸ ποσὸν ἀναγωγὴν τῶν αὐτῶν ἐποιήσατο. ἀλλ᾽ ἄμεινον ἴσως φασὶν Ἀνδρόνικος ἐποίησεν. ἰδίας μὲν ποιήσας κατηγορίας, τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου. ὑποτάξας δὲ αὐταῖς, τὸ ποῦ, καὶ τὸ ποτέ. ἢ καὶ πρὸς τοῦτο ῥητέον. ὅτι ἄλλη μέν ἐστιν ἔννοια τοῦ χρόνου, καθ᾽ ἥν ἐστι διάστημα ὁ χρόνος, ἄλλη δὲ τοῦ ποτὲ, καθ᾽ ἣν ἡ σχέσις τῶν ἐν τῷ χρόνῳ θεωρεῖται πρὸς τὸν χρόνον. καὶ ἐπὶ τόπου δὲ καὶ τῶν ἐν τόπῳ, ὁ αὐτὸς ἁρμόσει λόγος. διόπερ Ἀριστοτέλης ὀρθῶς ἀλλαχοῦ μὲν, τίθησι τὰ ποσά. ἀλλαχοῦ δὲ, τὴν πρὸς τὰ ποσὰ ταῦτα σχέσιν κατέταξεν. Ἀλλὰ ζητήσει αὖθις οἶμαι δικαίως, διατί ὥσπερ τὴν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου μέθεξιν ἐν ἄλλαις τέθεικε κατηγορίαις, οὐχ οὕτως καὶ τὴν τῆς οὐσίας ἢ τοῦ ποιοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς ποσοῦ. οἷον ἀριθμοῦ ἢ μεγέθους μέθεξιν, ἰδίας πεποίηκε κατηγορίας. ἢ κἂν τὰ συμβεβηκότα ἐν τῇ οὐσίᾳ θεωρῆται, κἂν ἡ οὐσία ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν, ἐνυπάρχει ταῦτα ἀλλήλοις. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν συγκρῆται. καὶ οὐκ ἄλλο μέν τι ἐστὶν ἡ οὐσία, ἄλλο δὲ ἡ πρὸς τὴν οὐσίαν σχέσις. ὁ δὲ χρόνος καὶ ὁ τόπος ἔξωθέν πως θεωρούμενοι, ἄλλοι μὲν αὐτοί εἰσιν, ἄλλη δὲ ἡ πρὸς ταῦτα σχέσις τῶν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ὄντων. καὶ γὰρ ἐν τῇ φύσει τῶν ἔξωθεν παρακολουθούντων, ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος δοκεῖ, ὥσπερ τῶν συμπληρούντων ὕλη καὶ εἶδος καὶ κίνησις. μήποτε δὲ τὸ ποτὲ οὐχ ἁπλῶς τὸ ἐν χρόνῳ δηλοῖ. οὐδὲ τὸ ποῦ τὸ ἐν τόπῳ. ἀλλὰ τὴν τοῦ χρόνου καὶ τὴν τοῦ τόπου ἰδιότητα, καθὸ τοιοῦτοι. ὥσπερ καθὸ διαστάσεις καὶ ποσὰ ἐν τῷ ποσῷ κατηριθμήθησαν. εἰ δέ τις τὸν χρόνον ὡς μέτρον κινήσεως τῷ πρός τι νομίζει δεῖν ὑπάγειν, τὸ μέτρον διχῇ διαιρετέον. ἢ αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ, ἢ κατὰ τὴν πρὸς τὸ μετρούμενον ἀναφοράν. καὶ ὡς μὲν καθ᾽ αὑτὸ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

τὸ μέτρον, ποσὸν καὶ ἀρχὴ καὶ γένος ἐστὶ τῶν ποσῶν πάντων. ὡς δὲ πρὸς τὸ μετρούμενον,
πρός τι ἂν εἴη. οὕτως δὲ καὶ τὸ τῆς κινήσεως μέτρον ὁ χρόνος. ὡς μὲν καθ' αὑτό, ποσὸν
ἂν εἴη καθό τι μέτρον. ὡς δὲ πρὸς τὴν κίνησιν, πρός τι. καὶ οὐδὲν ἄτοπον κατ' ἄλλας καὶ
ἄλλας ἐννοίας, εἰς διαφόρους κατηγορίας ἀνάγεσθαι. μετὰ δὲ τὸν χρόνον, περὶ τοῦ τόπου
διαποροῦσιν εἰ περιεκτικός ἐστι σώματος. ἢ ὡς οὐσιώδης ποιότης συμπληρωτικὴ τῆς
οὐσίας ἐστί, καὶ οὐκέτι ποσόν. ἢ εἰ κατ' ἄλλην τὴν σχέσιν θεωρεῖται μόνην, τῷ πρός τι ἀπο-
δοθήσεται. κἀνταῦθα δέ, τὸ αὐτὸ ῥητέον. ὅτι κατὰ μὲν τὴν διάστασιν, καθόσον πέρας ὂν
τοῦ περιέχοντος, καθὸ περιέχει τὸ περιεχόμενον, ἐπιφάνειά ἐστιν ὁ τόπος, καὶ κατὰ
τοῦτο τὸ ποσὸν αὐτὸν ἀνάγκη λέγειν. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ περιεχόμενον σχέσιν, οὐδὲν
θαυμαστόν, εἰ καὶ ὁ τόπος εἰς τὸ πρός τι ἀνάγοιτο, ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος. μέχρι μὲν οὖν τού-
του, προῆλθον αἱ πρὸς τὴν πρώτην τοῦ ποσοῦ διαίρεσιν ἀπορίαι τε καὶ λύσεις. Ὁ δὲ
θεῖος Ἰάμβλιχος κἀνταῦθα τὴν ἑαυτοῦ θεωρητικὴν ἐπιστήμην παραδεικνύς, τὰς
πρώτας ἀρχὰς ἡμῖν τῶν τε δύο τοῦ ποσοῦ εἰδῶν καὶ τῆς μιᾶς ἀμφοῖν περιοχῆς ἐμφαί-
» νων, ὧδέ πως γέγραφεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ τοῦ ἑνὸς δύναμις, ἀφ' οὗ πᾶν τὸ ποσὸν ἀπογεν-
» νᾶται, διατείνει δι' ὅλων ἡ αὐτή, καὶ ὁρίζει ἕκαστον προϊοῦσα ἀφ' ἑαυτῆς. ἡ μὲν δι' ὅλων
» διήκει πάντα πᾶσιν ἀδιαιρέτως, τὸ συνεχὲς ὑφίστησι. καὶ ἡ κατὰ τὴν πρόοδον ποιεῖται μίαν,
» καὶ ἀδιαίρετον καὶ ἄνευ διορισμοῦ. ἡ δὲ προϊοῦσα ἵσταται καθ' ἕκαστον τῶν εἰδῶν, καὶ ὁρί-
» ζει ἕκαστον, καὶ ἕκαστον ἓν ποιεῖ, ταύτῃ τὸ διωρισμένον παράγει. κατὰ δὲ τὴν περιέχου-
» σαν ἅμα τὰς δύο ταύτας ἐνεργείας, μίαν κυριωτάτην αἰτίαν τὰ δύο ποσὰ παράγει.
» καὶ κατὰ μὲν τὴν πάντα ἔχουσαν ταὐτότητα, καὶ ὅλην ἐφ' ἑκάστων τε τῶν μορίων, καὶ ἐπὶ
» πάντων τὸ συνεχὲς ἀπεργάζεται. κατὰ δὲ τὴν ἐφ' ἕκαστον αὐτῶν πρὸς ἑαυτὰ ταὐτότητα,
» καὶ κατὰ τὸ ἓν εἶναι ἑκάστῳ ὅλην εἶναι, τὸ διωρισμένον ἀπογεννᾷ. καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐν ἀλλήλοις
» ἕνωσιν, τῶν νοητῶν ποσῶν, τὸ συνεχές. κατὰ δὲ τὴν διακεκριμένην αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων
» ἕνωσιν, τὸ διωρισμένον ὑφίστησι. καὶ κατὰ μὲν τὴν ἑστῶσαν αὐτοῦ ἐνέργειαν, τὸ διωρισμέ-
» νον. κατὰ δὲ τὴν προϊοῦσαν, τὸ συνεχὲς δημιουργεῖ. ἐπεὶ δὲ ἅμα καὶ μένει καὶ πρόεισι,
» τὰ δύο ἀπογεννᾷ. περιέχει γοῦν ἡ τῶν νοητῶν μέτρων δύναμις, ἅμα ἀμφότερα τὰ μέ-
» νοντα καὶ προϊόντα ἐν ἑνὶ τῷ αὐτῷ. ὅθεν δή, εἴ τις τοῖς νοητοῖς καὶ θείοις μέτροις τὰ
» ἕτερα τούτων νέμει, εἰ μὲν τὰ ἀκίνητα μόνα, ὑπὸ τῶν περιπατητικῶν παρακρουσμάτων
» ἐξηπάτηται. εἰ δὲ τὰ προϊόντα, ὑπὸ στωϊκῶν. καὶ τὰ μέν, ἔκθεσιν ἔχοντα πρὸς ἀλ-
» ληλα. ἕως τούτου, τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀλλ' ἢ ἄρα κατὰ συμβεβηκός. Μετὰ
τὴν πρώτην τοῦ ποσοῦ διαίρεσιν, καὶ ἑτέραν ἐπάγει. καθ' ἣν τὰ μέν, ἔκθεσιν ἔχοντα
πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων συνέστηκε. τὰ δὲ οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν. ἐδεήθη δὲ καὶ
ταύτης, διὰ τὸ μίαν μὴ ἐπιδέχεσθαι τὰς ὅλας διαφοράς. καὶ γὰρ πᾶν μὲν τὸ ἔκθεσιν
ἔχον, συνεχές ἐστιν. οὐκέτι δὲ τὸ συνεχὲς πᾶν ἔκθεσιν ἐχόντων. ὁ γὰρ χρόνος οὐκ ἔχει
θέσιν. καὶ ἀνάπαλιν δέ. πᾶν μὲν τὸ διωρισμένον, οὐκ ἔχει θέσιν. οὐκ ἔτι δὲ πᾶν τὸ μὴ
ἔχον θέσιν διωρισμένον ἐστί. πάλιν γὰρ ὁ χρόνος μὴ ἔχων θέσιν, διωρισμένος οὐκ ἔστι.
περιείληπται γοῦν καὶ ἡ δευτέρα διαίρεσις. ὥστε τὰς ὑπὸ τῆς προτέρας παραληφθεί-

σας διαφορὰς προστεθῆναι. καὶ καλεῖται ἡ τοιαύτη, ἐπιδιαίρεσις, δευτέρα τις οὖσα τοῦ αὐτοῦ γένους διαίρεσις καθ' ἑτέρας διαφοράς. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ ζώου ἡ τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον διαιροῦσα, οὐκέτι ἐπιδέχεται τὰς κατὰ τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, οὐδὲ ἐκεῖναι ταύτας, καὶ διὰ τοῦτο ἐδεήθησαν ἐπιδιαιρέσεως, οὕτως καὶ ἐνταῦθα. ἵνα πάσας περιλάβῃ τὰς ὑπὸ τὸ ποσὸν διαφοράς, ταῖς δύο ἐχρήσατο διαιρέσεσι. Ζητεῖν δὲ ἄξιον, τί τὸ θέσιν ἔχον. ἆρα ὥς τινες οἴονται τριῶν δεῖται τοῦ τὸ θέσιν ἔχον, τοῦ, τε τόπου ἐν ᾧ κεῖται, καὶ τοῦ, τὰ μόρια συνυπάρχειν, ἀλλὰ μὴ τῶν ἑτέρων γινομένων τὰ ἕτερα ἀφανίζεσθαι, καὶ τοῦ συνέχειαν καὶ ἀλληλουχίαν ἔχειν πρὸς ἄλληλα, ἢ τὸ μὲν συνυπάρχειν ἀλλήλοις τὰ μόρια πάντως προσεῖναι δεῖ τοῖς θέσιν ἔχουσι. τὸ δὲ ἐν τόπῳ εἶναι, οὐ πάντως οὔτε κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, οὔτε κατὰ τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους παράδοσιν. τὰ γὰρ μὴ διεστηκότα πλεοναχῶς, οἷον ἡ γραμμή, ἐν τόπῳ μὲν οὐκ ἔστιν. ὥστε οὐδὲ ἐν τόπῳ τεθήσεται. θέσιν δὲ ἔχειν λέγεται. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ οὐχ ἁπλῶς εἶπε θέσιν ἔχοντα αὐτὰ ἐν τόπῳ, ἀλλὰ πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων. τοῦτο δέ ἐστιν ὥς φησιν Ἰάμβλιχος, ὧν τὰ μόρια πάντα συνυπάρχει ἀλλήλοις. καὶ τῇ τούτου ἀθρόα λήψει, τῷ ὅλῳ τῷ ἐξ αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπάρχει. διὰ γὰρ τοῦ πρὸς ἄλληλα εἰπεῖν, δεικνῦσιν ὅτι οὐ τὴν κατὰ τόπον θέσιν λέγει, ἀλλὰ τὴν κατὰ σχέσιν, ἀντιδιαστέλλων ταῦτα τοῖς πρὸς τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσιν. ὧν τὰ μόρια οὐδέποτε ὑπομένει. κυρίως μὲν γὰρ θέσις, ἐπὶ τῶν ἐν τόπῳ λέγεται. ἤδη δὲ καὶ ἐφ' ἑκάστου τῶν ποσῶν, ὧν τὰ μόρια συνυπάρχει, κεῖσθαι ἐν ἐκείνῳ ἐν ᾧ ἐστι λέγεται. ὥσπερ γραμμὴ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ. καὶ ἐπιφάνεια ἐν τῷ σώματι. καὶ τὸ σημεῖον γάρ, ὅταν μονάδα θέσιν ἔχουσαν λέγωσιν, οὐχ ὡς ἐν τόπῳ κεῖται, ἀλλ' ἐν γραμμῇ. ἕκαστον οὖν τῶν συνεχῶν ποσῶν, ὡς ἔχει φύσεως, οὕτως ἔχει καὶ τὴν οἰκείαν θέσιν. τὸ μὲν σῶμα ἐπειδὴ ἐν τόπῳ ἐστίν, ἐν τόπῳ καὶ τὴν θέσιν ἔχει. ἡ δὲ ἐπιφάνεια, ἐν τῷ σώματι. ἡ δὲ γραμμή, ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ. τὸ δὲ σημεῖον, ἐν τῇ γραμμῇ. καὶ γὰρ σαφῶς καὶ Ἀριστοτέλης εἶπεν. ὅτι τὰ τῆς γραμμῆς μόρια, ἐν τῷ ἐπιπέδῳ κεῖται. καὶ ὅλως εἰ τὰ θέσιν ἔχοντα ἐν τόπῳ τὴν θέσιν ἐβούλετο, οὐκ ἂν καὶ τὰ τοῦ τόπου μόρια ἔλεγε θέσιν ἔχειν. οὐ γὰρ ἂν εἴη ὁ τόπος ἐν τῷ τόπῳ. ἵνα μὴ ἐπ' ἄπειρον τόπους πρὸ τόπων ζητήσωμεν. ἀλλ' ὡς ἐπιφάνεια ὢν ὁ τόπος, ἐν τῷ σώματι τὴν θέσιν ἔχει, οὗπερ ἐστὶν ὡς ἐπιφάνεια. καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης ὡς τὸ εἶναι φησὶν ἔχει τὰ μαθηματικά, οὕτως καὶ τὸ κεῖσθαι αὐτοῦ. θαυμάσαι δ' ἄν τις τοῦ θείου Ἰαμβλίχου περὶ τοῦ τόπου γράφοντος. Ὁ δὲ τόπος, ὡς μὲν ἐπιφάνεια, εἴη κἂν ἐν τῷ σώματι. οὗπερ οὖσα, περιέχει τὸ σῶμα. ὡς δὲ τόπος, ἐν τῷ περιεχομένῳ ὑπ' αὐτοῦ. διὰ γὰρ τὸ εἶναι αὐτὸ τῷ τόπῳ ὑπάρχει. ἐν τούτῳ γὰρ κεῖσθαι λέγοιτο. τὸ γὰρ τόπον ἐν τόπῳ εἶναι. καὶ τὸ ἀγγεῖον ἐν τῷ οἴνῳ. καὶ τούτῳ γὰρ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἀκολουθήσει. πῶς δὲ οὐδὲ ἓν τῶν ἀπεμφαινόντων. προϊὼν δέ, μήποτε φησὶ κατὰ συμβεβηκός ἐστιν ἐν τόπῳ. ταυτὸν δὲ τόπος καὶ ἐπιφάνεια κατὰ τὸ ὑποκείμενον. καὶ ἄμεινον κατὰ τὴν Ἀριστοτελικὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν οὕτως ἀπολύειν. ἀλλ' εἴ τις διάστημα λέγει τὸν τόπον ἀεὶ μὲν ἔχον σῶμα, αὐτὸ δὲ τὸ καθ' αὑτό, κενὸν σώματος. καὶ ἄλλο παρὰ

τὸ σῶμα θεωροῦμεν. ἆρα οὐκ ἂν καὶ τοῦτο ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν ἑαυτοῦ μορίων λέγοιτο. συνεχές τε ὄν, καὶ συνυπάρχοντα ἔχον τὰ μόρια ἀλλήλοις. ἐπεὶ ποῦ ἂν κέοιτο. οὐδὲ γὰρ ὑπάρχει ἐπί τινος τοῦτο. μήποτε οὖν ὅπερ ἡ τάξις ἐστὶν ἐν τοῖς διωρισμένοις, τοῦτο ἡ θέσις ἐν τοῖς συνεχέσιν. ὥσπερ γὰρ τὰ διωρισμένα, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἔκστασιν ἐνδεῆ ὄντα τάξεως, ἵνα κατὰ ταύτην πρὸς τῷ ἑνὶ μένῃ, καὶ μὴ ἀτάκτως διεσπασμένα συνέχηται, οὕτως καὶ τὰ συνεχῆ τοῦ ἀθρόους ἐκπεσόντα, ἐν ᾧ πάντα ἐν ταὐτῷ ἐστιν, ἐνδεῆ θέσεως καθ᾽ ἣν ἄλλα ἄλλοις συνάπτεται μόρια, κατὰ τὴν τοῦ εἴδους ἐπιπρέπειαν, ἵνα μὴ συμπεφορημένη ᾖ. καὶ κατά γε ταύτην τὴν ἔννοιαν, οὐκ ἀναγκαῖον ποῦ κεῖσθαι τὰ κείμενα ὡς ἐν ἄλλῳ. ἡ γὰρ θέσις, παρὰ τὸ θεῖναι οἶμαι καὶ ἵεσθαι λεγομένη, τὴν ἔκτασιν σημαίνει. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν θέσιν ἐχόντων. τὰ δὲ μὴ ἔχοντα θέσιν ἀπαριθμούμενος, πρῶτον ἔταξε τὸν λόγον. ἐπεὶ φησὶν αὐτὸν, μήτε κεῖσθαι ποῦ, μήτε τὰ μόρια θέσιν ἔχειν πρὸς ἄλληλα. ἔτι γὰρ ὑπομένειν δεῖ τὰ θέσιν ἔχοντα, ὁ δὲ λόγος ἅμα τε εἴρηται καὶ οὐκ ἔτι ἐστί, πῶς ἂν ἔχοι θέσιν. καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου δὲ τὸ αὐτὸ ἀξιοῖ, ἀφ᾽ οὗ καὶ σαφῶς ἐνεδείξατο. ὅτι δεῖ τοῖς θέσιν ἔχουσι προσεῖναι τὸ ὑπομένειν τὰ μόρια. ὃ γὰρ μὴ ἔστι φησὶν ὑπομένον, πῶς ἂν τοῦτο θέσιν τινὰ ἔχοι. τάξιν δὲ ἔχειν ταῦτα λέγεται, καθόσον τοῦτε λόγου ἡ μὲν, προτέρα συλλαβὴ λέγεται. ἡ δὲ, ὑστέρα. καὶ τοῦ χρόνου τὸ μὲν, πρότερον ἐστὶ μέρος. τὸ δὲ, ὕστερον. διὸ καίτοι συνεχὴς ὢν ὁ χρόνος, θέσιν οὐ λέγεται ἔχειν. ἐπειδὴ γὰρ συνακολουθεῖ τῇ κινήσει. πᾶσα δὲ κίνησις, ἐν τῷ γίνεσθαι ἔχει τὸ εἶναι. καὶ ὁ χρόνος τὸ αὐτὸ πάσχει. καὶ διὰ τοῦτο καίτοι συνεχὴς ὢν, οὐκ ἔχει θέσιν. ὅτι οὐχ ὑπομένει αὐτοῦ τὰ μόρια. Ἀλλὰ διὰ τί ὁ ἀριθμὸς οὐκ ἔχει θέσιν. ὑπομένειν γὰρ αὐτοῦ δοκεῖ τὰ μόρια. Ὅτι φησὶν Ἰάμβλιχος, ἡ μονὰς, σημεῖον ἄθετόν ἐστιν. ὁ δὲ ἀριθμός, ἐκ μονάδων συνέστηκε. καὶ ὅτι οὐδὲ τὰ μόρια ὑπομένει. οὐδὲ γὰρ ἔστι τὰ δὶς ἠριθμημένα, ἔστι ποῦ ὁ ἀριθμός. ἐπεὶ οὐδὲ ὁ λόγος ἐστί ποῦ. ὅτι ἐστὶ τὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ λεγόμενα. ὥσπερ δὲ ὁ λόγος ἐν τῷ λέγεσθαι, οὕτως καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι ὑφέστηκε. καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπομένει οὐδετέρου τὰ μόρια. ὥστε οὐκ ἔχουσι θέσιν. ταῦτα μὲν ὁ θεῖος φησὶν Ἰάμβλιχος. Θαυμάζω δὲ, εἰ ὁ ἀριθμὸς διὰ τὸ μὴ ὑπομένειν τὰ μόρια, λέγεται μὴ ἔχειν θέσιν. οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ λόγος ἐν τῷ λέγεσθαι ἔχει τὸ εἶναι, οὕτως καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι. κἂν γὰρ μὴ ἀριθμῆταί τις τοὺς πέντε μου δακτύλους, ἠρίθμηνται κατὰ τὸ ἑαυτῶν εἶδος. ἀλλὰ μᾶλλον, διὰ τὸ μὴ συνεχὲς εἶναι. δεῖ γὰρ καὶ συνεχῆ εἶναι, καὶ ἐκτετάσθαι τὰ θέσιν ἔχοντα. οὕτως γὰρ καὶ ἡ πρὸς ἄλληλα τῶν μορίων θέσις, ὁραθήσεται τίνα τίσι τῶν μορίων συνάπτεται. ἐν γὰρ τῇ τριάδι ποία μονὰς πρὸς ποίαν σύγκειται, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ὥσπερ ἐπὶ τῆς γραμμῆς ποῖον μόριον ποίῳ συνάπτει, ἐναργές ἐστιν ἰδεῖν. Διὰ τί δὲ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου σαφῶς ἀνεῖλε τὸ θέσιν ἔχειν, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ. ἀλλ᾽ ὅτι θέσιν, οὐ πάνυ λάβοις ἂν αὐτοῦ. Ἢ ὥς οἱ ἐξηγηταί φασιν, ὅτι δοκεῖ καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐπιδέχεσθαι θέσιν, διὰ τὰ ἀριθμούμενα. μήποτε δὲ χαρακτηριστικοῦ ὄντος τῶν θέσιν ἐχόντων, μάλιστα τοῦ τὰ μόρια ὑπομένειν. ὁ μὲν λόγος καὶ ὁ χρόνος, οὐκ ἔχει τοῦτο. ὁ δὲ ἀριθμὸς ἔχει. καὶ εἴπερ εἶχε

τὸ συνέχειαν, ἴσως ἂν τὴν θέσιν ἔχοντα. κἂν θέσιν δὲ μὴ ἔχῃ, ὅ, τε λόγος καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἀριθμός, ἀλλὰ τάξιν ἔχει ὡς εἴρηται ταῦτα ἀντὶ τῆς θέσεως. ἡ δὲ τάξις κυρίως μὲν, ὡς ἐπὶ τῶν διωρισμένων θεωρεῖται, κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον λαμβανόμενα. καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου δὲ, καθόσον προηγεῖται τὸ παρεληλυθὸς τοῦ ἐνεστῶτος, καὶ τοῦ τοῦ μέλλοντος. ὥστε καὶ ἐπὶ τούτου, κατὰ τὸν διορισμὸν ἡ τάξις ἔοικε θεωρεῖσθαι. ἐν δὲ τῷ ἀριθμῷ, ἡ τάξις. οὐκ ἐν ἑκάστῳ. οὐ γάρ ἐστιν ἐν τῇ τριάδι τάξις τῶν μονάδων, ἀλλ᾽ ἐν τῷ χύματι τῶν ἀριθμῶν. ὅτι ἡ μονὰς, προηγεῖται τῆς δυάδος. καὶ ἡ δυὰς, τῆς τριάδος. καὶ ἐφεξῆς. ἐν δὲ τῷ λόγῳ, ἡ τάξις. καθόσον ἄλλα μέρη τοῦ λόγου ἄλλων προηγεῖται, καὶ ἄλλαι συλλαβαὶ ἄλλων. Κἀνταῦθα δὲ ἀπορῶ, πῶς ὁ θεῖος ἰάμβλιχος περὶ τοῦ λόγου φησὶν, ὅτι δοκεῖ μήτε τάξιν ἐμφαίνειν, εἴ τις αὐτοῦ τὸ μῆκος μόνον καὶ τὴν διέξοδον τῆς φωνῆς θεωροίη, κἂν ᾖ ἄσημος. τί γὰρ μᾶλλον ἡ ἑτέρα συλλαβὴ τῆς ἑτέρας προτέτακται. πλὴν εἰ γὰρ δῆλον, ὅτι ἔστι τάξις ἐν τῷ λόγῳ. καὶ οὐκ ἄν τις τὸ σωκράτης ὄνομα εἰπὼν, τὴν κρα συλλαβὴν πρώτην προσενεγκάμενος. θεωρητικῶς δὲ τοῖς θέσιν ἔχουσι ποσοῖς ἐπιβάλλων, τοῦτό φησι τὸ γένος. οἶμαι τὸ θέσιν λέγειν γένος. ἕδραν παρέχεται πᾶσιν ὅσα ποτέ ἐστι ποσὰ, τοῖς τε ἁπλουστέροις ἐν τοῖς συνθέτοις, καὶ τούτοις ἐν τοῖς ἁπλοῖς. διχῶς γὰρ τοῦ ἁπλῶς λαμβανομένου, τὸ μὲν, ὡς συνταττόμενον τοῖς συνθέτοις, καὶ περιεχόμενον ὑπ᾽ αὐτῶν, ὡς ἡ ἐπιφάνεια ὑπὸ τοῦ σώματος θέσιν ἔχει ἐν τῷ σωκράτης. τὸ δὲ, ὡς ὑπερέχον καὶ ἐξῃρημένον, ἕδραν ἐν ἑαυτῷ παρέχει τοῖς συνθέτοις. προσδεόμεθα οὖν τῆς θέσεως, ἵνα τὸ πρὸς τὰ δεύτερα ποσὰ συνέχειαν νοήσωμεν. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην διαίρεσιν, πέντε μὲν ἦσαν συνεχῆ. δύο δὲ διωρισμένα. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, τέτταρα μὲν τὰ θέσιν ἔχοντα. γραμμή. ἐπιφάνεια. σῶμα. τόπος. τρία δὲ τὰ μὴ ἔχοντα. ἀριθμός. χρόνος. λόγος. ὧν δύο μὲν φησὶν ὁ ἰάμβλιχος τάξιν ἔχει, ἀριθμὸς καὶ χρόνος. λόγος δὲ πῶς μὲν ἔχει τάξιν, πῶς δὲ οὐκ ἔχει, φησὶν, ὡς ἐν τοῖς πρὸ τούτου διώρισται. ὥστε καὶ ἄλλη τρίτη γέγονε διαίρεσις. καθ᾽ ἣν τῶν ποσῶν τὰ μὲν, ἔχει τάξιν. τὰ δὲ, οὐκ ἔχει. καὶ ἄλλην δὲ τετάρτην ἐφεξῆς προστίθησι διαίρεσιν. καθ᾽ ἣν τῶν ποσῶν τὰ μέν ἐστι προηγουμένως ποσὰ, ὅσα καθ᾽ αὑτά ἐστι τοιαῦτα. ὡς ἀριθμός. καὶ μέγεθος. καὶ χρόνος. καὶ τὰ τοιαῦτα. ὧν τὸ ποσὸν, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. τὰ δὲ, κατὰ συμβεβηκός, ὅσα κατ᾽ ἄλλο τι ποσὰ εἶναι λέγεται. οἷον, τὸ λευκὸν πολὺ λέγεται ἢ μέγα. οὐ καθὸ λευκὸν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. καὶ ὁ ἄνθρωπος μακρὸς κατὰ τὸ μῆκος. καὶ ἡ κίνησις δὲ πολλή. ἢ διὰ τὸν χρόνον, ἢ διὰ τὸν τόπον. ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τὸ ποσὸν αὐτῆς, ἢ ἐνιαυσιαίαν λέγων, κατὰ τὸν χρόνον ἀποδώσει. ἢ σταδιαίαν, κατὰ τὸν τόπον. δοκεῖ οὖν κατὰ ταῦτα καὶ ἡ κίνησις μετέχειν τοῦ ποσοῦ, ἀλλ᾽ οὐκ εἶναι ποσόν. καὶ ἔοικε πολλή τις ἀμφιβολία γεγονέναι περὶ τὴν κίνησιν. εἴπερ οἱ μὲν, ὑπὸ τὸ πρός τι αὐτὴν ἀνάγεσθαι φασίν. οἱ δὲ, ὑπὸ πλείονας κατηγορίας, ἐν αἷς θεωρεῖται. καὶ γὰρ ἐν ποσῷ κίνησις, ὡς αὔξησις καὶ μείωσις. καὶ ἐν ποιῷ, ὡς ἀλλοίωσις. καὶ κατὰ τόπον ἄλλη. καὶ δὴ, καὶ κατ᾽ οὐσίαν. ἄλλοι δέ τινες τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ποιῶς ἐπὶ πάντων τῶν γενῶν θεωροῦντες τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν οὖσαν τοῦ κινητοῦ,

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

τὴν κίνησιν, κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδοσιν, κοινὴν εἶναι τῶν δέκα γενῶν φασίν. οἱ δὲ, ἐν
τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν αὐτὴν κατατάττουσι. Πλωτῖνος δὲ αὐτὴν καθ' αὑτὴν πρὸ τοῦ
ποιεῖν καὶ πάσχειν, ὡς γένος ἴδιον τὴν κίνησιν ἀφορίζεται. ὁ μέντοι Ἰάμβλιχος, ποσὸν
αὐτὴν εἶναι βούλεται. εἰ γὰρ τὸ εἶναι αὐτῇ ἐν τῇ κινήσει ἐκ διαστήματος ὑφέστηκε, καὶ ἐν διαστήμα-
τί φησιν αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἔχει τὴν διέξοδον, ποσὴ ἂν εἴη δι' ἑαυτήν. ἐπεὶ καὶ ὁ λόγος πο-
σὸς θεωρεῖται. ὅτι ἐκ διαστήματος ποσῶν χρόνος δὲ ὑφέστηκε. καὶ κατὰ μετρεῖται τῷ χρονικῷ δι-
μήκει. καὶ ἔστι μετρητός. ὃ θαυμαστὸν οὐδέν. κατὰ μὲν τὸ διάστημα, ποσὸν εἶναι τὴν κί-
νησιν. κατὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργείᾳ μεταβολὴν, ἐν πάσαις θεωρεῖται ταῖς κατη-
γορίαις. ὃ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἑαυτῆς φύσιν, ἄλλως καὶ ἄλλως θεωρεῖσθαι. μήποτε δὲ καὶ τὸ
λευκὸν οὐ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν διέστηκεν ἁπλῶς, ἀλλ' ἔχει ἰδίαν διάστασιν τὸ ἐν γενέσει
λευκὸν, τὴν συνεκτεινομένην τῇ ἐπιφανείᾳ, ἄλλην οὖσαν παρὰ τὸ λευκόν. ὥσπερ ἡ κί-
νησις ἐλέγετο, διάστασιν ἔχειν ἰδίαν ἄλλην παρὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον. καὶ γὰρ αἱ
ποιότητες προϊοῦσαι εἰς τὴν γένεσιν, οὐ φυλάττουσι τὴν ἀδιαστατικὴν ἀμέρειαν. ἀλλ' εἰς τὴν
ὕλην τὴν διάστασιν ὑπομένουσι καὶ καθ' ἑαυτάς. Ἀποροῦσι δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐνταῦθα
λεγόμενα οἱ αὐτοὶ ἄνδρες, οὐδὲν ἔχειν θέσιν λέγοντες. εἰ γὰρ θέσιν ἔχειν ἐκεῖνα λέγεται
ὧν τὰ μόρια ὑπομένει, πάντα δὲ ῥέοντα, οὐδὲν ὑπομένει, οὐδὲ θέσιν ἄν τι κυρίως
ἔχοι. εἰ καὶ ἡ ὕλη ῥέει συνεχῶς, καὶ τοῦτο δῆλον, καὶ τὰ σώματα ἐπ' ἄπειρον ἔχει
προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις, ἀλλ' ὅμως ἔστι τι καὶ τὸ μένον ἐναργῶς. εἴτε τὸ δεύτε-
ρον ὑποκείμενον ὥς τινες λέγουσιν, εἴτε τὸ ἰδίως ποιὸν ὡς ἄλλοι, εἴτε ἡ κατὰ τὸ
εἶδος οὐσία. εἰ ἡ ἁρμονία καὶ σύνθεσις οὐσία. εἰ καὶ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὃ καὶ ἐν ταῖς με-
ταβολαῖς ὑπομένει, καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους γνωρίζεται. περὶ γὰρ τῶν ἐναργῶν ὁ
λόγος. ἀλλ' οὐχὶ περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀμφισβητουμένων. δεύτερον δὲ, ᾧ λόγῳ φασὶ τὸ λευ-
κὸν κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι ποσὸν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, τῷ τὴν ἐπιφάνειαν ποσὸν εἶναι.
τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ ἐπιφάνεια κατὰ συμβεβηκὸς ἔσται ποσὸν τῷ πλήθους μετέχειν.
ἀλλ' ὑπομνηστέον τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων ἐν οἷς ἐλέγομεν. ἄλλο μὲν εἶδος εἶναι τοῦ πο-
σοῦ τὸ κατὰ πλῆθος, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τὸ μέγεθος ἴδιον ποσόν. καὶ ἀντιθέτως ἔχον πρὸς τὸ
κατὰ πλῆθος ποσόν. Ἔτι δὲ τοῖς προηγουμένοις ποσοῖς ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν οὖσι,
συνακολουθεῖ τινὰ ἀόριστα κατηγορήματα. οἷον, τῷ μὲν πλήθει, τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον.
τῷ δὲ μεγέθει, τὸ μέγα καὶ μικρόν. καὶ ταῦτα κατηγορεῖν εἰώθαμεν. οἰκείως μὲν, τῶν καθ'
αὑτὰ ποσῶν. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τῶν ἄλλων, διὰ τὴν προηγουμένην, οἷον διὰ τὴν ἐπι-
φάνειαν. διὰ τὸν χρόνον δηλονότι προηγουμένως, ποσὴ δείκνυται ἡ ἐπιφάνεια καὶ
ὁ χρόνος. ὥσπερ διὰ ταῦτα, ἑτέροις ἄλλοις συνυπάρχει τὰ παρακολουθοῦντα τῷ ποσῷ.
Ἔτι τῷ ποσῷ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. ἕως τοῦ, οὐκ ἔστιν ἄρα τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον.
οὐδὲ τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ. Ὥσπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν εἰδῶν αὐτῆς ἐκ
τῶν διαφορῶν, ἐπὶ τὰ ἴδια αὐτῆς καὶ τὰ παρακολουθοῦντα μεταβέβηκεν, οὕτως καὶ
ἐπὶ τοῦ ποσοῦ ποιεῖ. καὶ πρῶτον, τίνα τὰ κοινῇ ὑπάρχοντα τῷ ποσῷ πρὸς ἄλλας κατη-
γορίας παραδίδωσιν. εἶθ' οὕτως, τὰ ἴδια αὐτοῦ θεωρεῖ. λέγει δὴ οὖν, ὅτι τῷ ποσῷ

οὐδὲν ἐστὶν ἐναντίον. καὶ κάλλιον ἴσως πρὸ τῆς τοῦ ἀριστοτέλους ἐξεργασίας, ἕκαστον τῶν εἰδῶν τοῦ ποσοῦ προχειρισαμένους ἰδεῖν, ὅπως οὐκ ἔχει ἐναντίον. καὶ ὅπως τὰ δοκοῦντα εἶναι ἐν ἑκάστῳ εἴδει τοῦ ποσοῦ ἐναντίως, οὐ καθὸ ποσὸν ὑπάρχει αὐτῷ, ἀλλὰ κατ' ἄλλην κατηγορίαν ὑφ' ἣν ὑπάγεται. αὐτίκα ἡ γραμμή, καθ' ὅσον μὲν ἐστὶ γραμμή, οὐδὲ μίαν ἔχει ἐναντίωσιν. καθ' ὅσον δὲ ποιὰ γραμμή, κατὰ τοῦτο τὸ τὸ εὐθὺ καὶ τὸ κυρτὸν ἔχει περὶ τὴν γραμμὴν θεωρούμενα. πάλιν ἡ ἐπιφάνεια, καθὸ μὲν διχῆ διέστηκεν, οὐδὲν ἔχει ἐναντίον. τραχύτης δὲ καὶ λειότης περὶ αὐτήν. οὐχ ἣ ἐπιφάνεια, ἀλλ' ἡ τοιάδε ἐπιφάνεια θεωρεῖται κατὰ τὸ ποιὸν αὐτῆς, ὡς λευκὴ καὶ μέλαινα. οὐ καθὸ γραμμή, ἀλλὰ καθὸ ποιὰ ἐπιφάνεια. καὶ τὸ σῶμα δὲ καθὸ σῶμα, τουτέστι καθὸ τρεῖς ἔχει διαστάσεις, οὐδὲν ἔχει ἐναντίον. τὸ γὰρ ἀσώματον, οὐκ ἔστι τῷ σώματι ἐναντίον. ὡς μὲν ὁ ἰάμβλιχός φησι, διότι τὰ ἐναντία, ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἰσί. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος. μήποτε δὲ γένος μὲν αὐτῶν οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ εἶναι τὴν οὐσίαν. τῆς γὰρ οὐσίας τὸ μέν, σῶμά φαμεν. τὸ δέ, ἀσώματον. ἀλλὰ τὸ ἀσώματον, εἰ μὲν ἀπόφασιν καὶ στέρησιν σημαίνει, οὐκ ἂν εἴη ἐναντίον τῷ σώματι. τὰ γὰρ ἐναντία ἐν καταφάσει. εἰ δὲ κατάφασιν καὶ αὐτὸ δηλοῖ, ἢ κρεῖττον τοῦ σώματός ἐστι καὶ αἴτιον τοῦ σώματος, ἢ χεῖρον καὶ ἐν τῷ σώματι τὸ εἶναι ἔχον. ἑκατέρως δέ, οὐκ ἂν εἴη ἐναντία. τὰ γὰρ ἐναντία ἰσοσθενῆ βούλεται εἶναι. καὶ ὁμοίως τῷ οἰκείῳ γένει προσέχειν. ἀλλ' οὐδὲ τῷ χρόνῳ ἐστί τι ἐναντίον, καθ' ὅσον ἀφορίζει τῷ οἰκείῳ μέτρῳ τὴν κίνησιν. εἰ δέ τις τὴν ἡμέραν τῇ νυκτὶ νομίζοι ἐναντίον, οὐ καθὸ χρόνος ποιεῖται τὴν ἐναντίωσιν. ὁ γὰρ αὐτός ἐστιν, εἴπερ ὅταν ἀλλαχοῦ ἡμέρα, ἀλλαχοῦ νύξ ἐστιν. ἀλλὰ καθὸ πῆ μὲν πεφώτισται, πῆ δὲ ἐσκίασται ὁ ἀήρ. οὐ καθὸ δὲ τοιοῦτος, οὐ ποσός ἐστιν, ἀλλὰ ποιός. καὶ τῷ ἀριθμῷ δὲ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. ἀφώρισται γάρ, καὶ οὐδὲν ἔχει ἐναντίον. οἷον τὰ δύο ἢ τὰ τρία. πᾶν γὰρ τὸ διωρισμένον ἕν τί ἐστι. καὶ κατὰ τοῦτο οὐκ ἐπιδέχεται οὐδὲ μίαν ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν, ὥσπερ τὸ ἴσον. τὸ δὲ γε ἄνισον ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. διόπερ ἐστὶν ἀόριστον. Ἀλλὰ τί ἂν λέγοιμεν, εἴ τις τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἐναντία λέγοι τοῦ ἀριθμοῦ, δύο εἴδη ταῦτα τιθέμενος. καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ ποσοῦ, τὸ μέν, συνεχὲς εἶναι φάσκων, τὸ δέ, διωρισμένον. καὶ ταῦτα ὡς ἐναντία τιθέμενος. Η καὶ αὐτῆς τῆς οὐσίας ἡ εἰς τὰ ἐναντία κειμένα διαίρεσις. τοῦ γὰρ ζώου τὸ μέν, λογικόν. τὸ δέ, ἄλογον. καὶ τὸ μέν, θνητόν. τὸ δέ, ἀθάνατον. καὶ ὅμως συγχωροῦμεν τῇ οὐσίᾳ μηδὲν εἶναι ἐναντίον. ἄλλο γάρ ἐστι τὸ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ περὶ τὸ ποσὸν θεωρεῖν ἐναντίωσιν, κατὰ τὰς περὶ αὐτὰ ποιότητας συμβαῖνον. καὶ ἄλλο τὸ αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ, ἢ τῷ ποσῷ μὴ εἶναι ἐναντίον. καὶ ὁ λόγος δέ, καθὸ ποσός ἐστιν, οὐκ ἔχει ἐναντίον. τὸ γὰρ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος ὑπάρχει τῷ λόγῳ καθὸ σημαντικός ἐστιν, ἀλλ' οὐ καθ' ὅσον ἐν διαστάσει προφέρεται καὶ καταμετρεῖται, συλλαβῇ βραχείᾳ καὶ μακρᾷ. λοιπὸς δὲ τῶν ποσῶν ἐστιν, ὁ τόπος. Καὶ ἀμφισβητεῖται οὕτως μήποτε κατὰ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὴν ἐναντίωσιν ἐπιδέχεται. ἅπερ καὶ εἴδη ἢ μέρη τοῦ τόπου δοκεῖ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ἀλλ' οἱ μὲν, οὐδὲ εἶναι φύσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω νομίζουσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς σχέσιν θεωρεῖσθαι. ὅσοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ἄνω λέγουσι, τὸ δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας κάτω, καὶ τὸ αὐτὸ ἄνω καὶ κάτω τίθενται, κατὰ τὰς διαφόρους σχέσεις. καὶ δηλονότι οὐκ ἂν εἴη οὕτως ἐναντία. οὐ γὰρ ὑπάρχει τῷ αὐτῷ κατὰ ταὐτὸν τὰ ἐναντία. οἱ δὲ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω οὐ κατὰ σχέσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ παντὸς διάστασιν λαμβάνουσι, τήν τε ἀπὸ τοῦ μέσου πρὸς τὰ πέρατα, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν περάτων πρὸς τὸ μέσον. φύσει γὰρ διάφορα ταῦτα. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτοις ῥητέον, ὡς τὸ ἄνω καὶ κάτω, οὐ τόπον σημαίνει, ἀλλὰ τὴν τοῦ ποῦ κατηγορίαν. ὥσπερ τὸ χθὲς καὶ σήμερον, οὐ χρόνον, ἀλλὰ τὸ ποτέ. τουτέστι τὸ κατὰ χρόνον. ταῦτα γὰρ καὶ τῷ Ἀνδρονίκῳ δοκεῖ. μήποτε δὲ καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τόπου διαφοραί εἰσι. καὶ τὸ χθὲς καὶ τὸ σήμερον χρόνου. οὐ μέντοι καθὸ ποσὸν ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἔχει τοῦτο. ἀλλ' ὁ μὲν, κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ τοπικὸν ἰδίωμα, ὅπερ ἐν τῇ τοῦ ποῦ κατηγορίᾳ παραδέδοται. ὁ δὲ, κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς κινήσεως μέτρα. καὶ γὰρ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἐν μὲν τῷ ποσῷ, κατὰ τὴν διάστασιν μόνην παραδίδονται. κατὰ μέντοι τὸν ἴδιον χαρακτῆρα, ὁ μὲν τόπος, ἐν τῇ τοῦ ποῦ κατηγορίᾳ. ὁ δὲ χρόνος, ἐν τῇ ποτέ. ὥστε καθὸ ποσὸν ὁ τόπος, οὐκ ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ καθὸ τοιόνδε ποσόν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης εἰ μή τις φησὶ τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ φαίη ἐναντίον, ἢ τὸ μέγα τῷ μικρῷ. δόξει γὰρ ταῦτα ποσὰ ὄντα, ἐναντία εἶναι. ἀλλὰ δείκνυσι πρότερον μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ποσά, ἀλλὰ πρός τι. ἔπειτα ὅτι κἂν ποσὰ ᾖ, κἂν μὴ ποσά, οὐκ ἔστιν ἐναντία. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι ποσὰ ἀλλὰ πρός τι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, δείκνυσιν οὕτως. εἰ τὰ μικρὰ μεγάλα λέγεται καὶ τὰ μεγάλα μικρά, πρὸς τὰ ὁμογενῆ παραβαλλόμενα, οὐδὲν ἔσται καθ' αὑτὸ μέγα ἢ μικρόν, ἀλλὰ πρὸς ἕτερα ἕξει τὴν ἀναφοράν. καὶ πρός τι ἔσται. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγούμενον, τὸ ἄρα λῆγον. ἐν δὴ τούτῳ τῷ συλλογισμῷ, τὸ μὲν συνημμένον, ὡς σαφὲς παρῆκεν. εἰ γὰρ τὰ μεγάλα μικρὰ λέγεται, καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα, δηλονότι οὐδὲν ἔσται καθ' αὑτὸ τοιοῦτον. τὴν δὲ πρόσληψιν ἀποδείκνυσιν, ἐκ τοῦ καὶ ὄρος μικρὸν λέγεσθαι. καὶ κέγχρον μεγάλην, πρὸς τὰ ὁμογενῆ παραβαλλόμενα. εἶτα τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ πολλοῦ καὶ ὀλίγου δείκνυσι. πολλοὺς μὲν ἐν τῇ κώμῃ λέγων, ἢ ἐν τῷ οἴκῳ, ὡς πρὸς κώμην καὶ οἶκον. ὀλίγους δὲ ἐν τῷ ἄστει καὶ τῷ θεάτρῳ, ὡς πρὸς αὐτά. δεύτερον δὲ ἐπιχείρημα, ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ἐπάγει τῆς σημαντικῆς. οὐ γὰρ ὅμοιόν τι σημαίνει τὸ δίπηχυ καὶ τὸ μέγα. ἀλλὰ τὸ μὲν δίπηχυ, ποσόν. τὸ δὲ μέγα, πρός τι. καὶ οἰκείως ἀπὸ τῶν σημαινομένων ποιεῖται τὴν ἀπόδειξιν. ἐπειδὴ κατ' αὐτὰς αἱ κατηγορίαι διεστήκασι. καὶ ἔστι καὶ οὗτος ὁ συλλογισμός, τοιοῦτος. πᾶν ὃ δηλοῖ ποσόν, τοῦτό ἐστι ποσόν. τὸ δὲ πολὺ καὶ ὀλίγον ἢ τὸ μέγα καὶ μικρόν, οὐ δηλοῖ ποσόν. οὐκ ἄρα ἐστὶ ποσά. εἶτα κατασκευάζει ἐκ περιουσίας, ὅτι κἄν τε ποσὰ ᾖ, κἄν τε μή, οὐκ ἔστιν ἐναντία. δείκνυσι δὲ αὐτὸ οὕτως. τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον, οὐκ ἔστι καθ' αὑτά, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται. τὰ δὲ τοιαῦτα, οὐκ ἔστιν ἐναντία. τὰ γὰρ ἐναντία καθ' ἑαυτά ἐστι, καὶ ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως ὑφέστηκεν. εἶτα τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἀποδείκνυσιν. εἰ γὰρ ἔσται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐναντία, συμβήσεται ἅμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι. ἀλλὰ

μὴν τοῦ τὸ ἀδιάφορον. τὸ δὲ συγκεχυμένον πρόδηλον, ἐκ τοῦ, αὐτὸ μέγα καὶ μικρὸν εἶναι. εἶτα καὶ ἄλλο ἐπάγει συμπέρασμα τοῖς αὐτοῖς λήμμασιν. ἔτι γὰρ πρότερον τὸ αὐτὸ ἑαυτῷ ἐναντίον εἶναι. καὶ τοῦτο γὰρ δῆλον, εἴπερ τὸ αὐτό, μέγα καὶ μικρόν ἐστιν. ἀδιάφορον δὲ αὐτὸ ἑαυτῷ ἐναντίον εἶναι. διότι τὰ μὲν ἐναντία, ἀναιρετικὰ ἀλλήλων ἐστίν. οὐδὲν δὲ ἑαυτοῦ ἀναιρετικόν ἐστι κατὰ φύσιν. καὶ δῆλον ὅτι τὰ μὲν πρός τι, οὐδὲν κωλύει ἅμα ἔχειν τὰ ἀντικείμενα. διότι πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο ἀναφέρεται. τὰ δὲ ἐναντία συνυπάρχειν, ἀδιάφορον. μάχεται γὰρ ἀλλήλοις. Μήποτε δέ φησιν ἰάμβλιχος τῷ ἀνδρονίκῳ κατὰ τὸ μέγα καὶ μικρόν, καὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, οὐ μόνον πρός τι ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ποσὸν ἀόριστον. ὅταν γὰρ λέγωμεν μέγα, ποσὸν ἀόριστον δηλοῦμεν. οὐ γὰρ δηλοῦται πόσῳ ἤ τινι μεγέθει μέγα ἐστίν, ἢ πόσῳ πλήθει πολύ. ὅταν δὲ μεῖζον καὶ μικρότερον λέγωμεν, κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν θεωρεῖται. ὁ δέ γε ἀριστοτέλης κατὰ τὸ πρός τι μόνον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐθεώρησεν. ὥσπερ ὁ πλωτῖνος κατὰ τὸ ἁπλῶς μόνον. τὸ γὰρ πρός τι μέγα, ἀντὶ τοῦ μεῖζον λέγεσθαι φησί. ἑπόμενοι δὲ τοῦ ἀριστοτέλους, ὅτι ὃ μή ἐστι καθ᾽ αὑτὸ λαβεῖν, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, τοῦτο οὐκ ἔχει ἐναντίον, ἐνίστανταί τινες πολλὰ καὶ ἐν τοῖς πρός τι ἐναντία λέγοντες εἶναι. οἷον, τὴν ἐπιστήμην τῇ ἀγνοίᾳ. καὶ τὴν ἀρετὴν τῇ κακίᾳ.

Μήποτε οὖν φησιν ἰάμβλιχος ἐλλιπῶς εἴρηται. τὸ δὲ πλῆρες ἐστὶ τοιοῦτον. ὃ μή ἐστι καθ᾽ αὑτὸ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, οὐδενὶ τούτων τῶν πρὸς ἃ ἀναφέρεται ἐστὶν ἐναντίον. ἡ γὰρ μεγάλη κέγχρος, πρὸς τὴν μικρὰν ἀναφέρεται. καὶ οὐκ ἔστι τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον. Μήποτε δὲ ἄμεινον λέγειν, ὅτι οὐ πᾶσαν ἀντίθεσιν ἀνεῖλεν ἀπὸ τοῦ ποσοῦ ὁ ἀριστοτέλης. οὐ γὰρ καὶ τὴν κατὰ τὸ πρός τι, ἀλλὰ μόνην τὴν κατὰ τὸ ἐναντίον. ὥστε κἂν εἴη τις ἐν τῷ ποσῷ κατὰ τὸ πρός τι ἀντίθεσις, οὐ σαλεύεται διὰ τοῦτο ὁ ἀριστοτέλους λόγος, λέγων τῷ ποσῷ οὐδὲν εἶναι ἐναντίον. Εἰδέναι δὲ χρή, ὅτι τοῦ ποσοῦ, τὸ μέν ἐστιν ἀόριστον. τὸ δέ, ὡρισμένον. καὶ ὡρισμένον μέν, τὸ περιγεγραμμένον ἤδη, καὶ κατὰ μέτρον ὡρισμένον νοούμενον. οἷον, δύο ἢ τρία ἢ πηχυαῖον. ἀόριστον δέ, τὸ ἄνευ περιγραφῆς. καὶ ἄδηλον κατὰ τίνα ὑπεροχὴν ὑπερέχει. ἢ κατὰ τίνα ἔλλειψιν ἐλλείπει. τοιαῦτα δὲ τὰ πολλὰ καὶ ὀλίγα, καὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἀόριστον ποσόν, διχῶς λέγεται. τὸ μέν, ἁπλῶς. τὸ δέ, πρός τι. τὸ μέν, γὰρ μὴ ἀναφερόμενον ὑφ᾽ ἑτέρου, ὁμογενές. κατὰ δὲ τὴν οἰκείαν διαφορὰν νοούμενον τὴν πρὸς τὰ ἀνομοιογενῆ, ἁπλῶς λέγεται. οἷον, ὅταν τὸ μικρὸν ὄρος μὴ πρὸς τὰ ὁμογενῆ ἀναφέροντες, πρὸς δὲ τὴν μεγάλην οἰκίαν, ὡς πρὸς ὁμογενῆ τιθέμενοι μέγα λέγωμεν, τότε ἁπλῶς λέγομεν αὐτὸ μέγα. τῷ γὰρ καθ᾽ αὑτὸ μεγέθους μετέχειν, μεῖζον τῆς οἰκίας λέγεται. τὰ δὲ πρὸς τὰ ὁμογενῆ συγκρινόμενα, καὶ ὡς κατὰ σύγκρισιν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἔχοντα, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρός τι σχέσιν θεωρεῖται. καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν δέ, ὁ αὐτὸς λόγος ἁρμόζει. ἄλλο μὲν γάρ ἐστι τὸ καθ᾽ αὑτὸ θεωρούμενον πλῆθος, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τὴν πρὸς ἕτερον σχέσιν θεωρούμενον. ὅθεν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδέχεται τὰ τοιαῦτα. καὶ τὰ ἐναντία ἅμα ὑπάρχει αὐτοῖς. βούλεται δὲ ὁ θεῖος ἰάμβλιχος τὰ μὲν καθ᾽ αὑτὰ, μέγα. καὶ μικρόν, καὶ πολύ, καὶ ὀλίγον. ἐν τοῖς καθ᾽ αὑτὰ

καὶ ἐν ἀΰλοις εἴδεσι θεωρεῖσθαι. τὰ μὲν καθ' αὑτά, τὴν ὑπεροχὴν τῆς δυνάμεως. τὰ δὲ κατὰ τὸ πλῆθος, τῶν καθαρῶν λόγων. τὰ δὲ πρός τι, ἅπερ κατὰ σύγκρισιν λέγεται, ἐν τοῖς ἐνύλοις ὁρᾶν. ἐν οἷς καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ τἀναντία ἅμα κατὰ τὴν πρὸς ἕτερον καὶ ἕτερον ἀναφοράν. προσιόντος γὰρ τοῦ εἴδους τῇ ὕλῃ, σύμμικτός τις ἀπ' ἀμφοῖν γίνεται δύναμις. καθ' ὅσον μὲν γὰρ μεταλαμβάνει τοῦ εἴδους, ὁμοιοῦται πρὸς αὐτό, καὶ γίνεται πολὺ καὶ μέγα τὸ ἔνυλον. κατὰ δὲ τὴν οἰκείαν ἀπειρίαν τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ τῆς πρός τι σχέσεως, καὶ τῆς εἰς τὰ ἐναντία μεταβολῆς μεταλαμβάνει. τούτων δὴ οὖν φησιν οὕτως ἐχόντων, οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνουσιν οἱ ἁπλῶς ταῦτα πάντα ἡγούμενοι λέγεσθαι, ὥσπερ ὁ Πλωτῖνος. καὶ γὰρ ἡ συνήθεια ἐπὶ τῶν πρός τι πολλάκις αὐτοῖς χρῆται. καὶ οἱ κέγχρον μεγάλην λέγοντες, κατὰ τὴν πρὸς τὸ ὁμογενὲς σύγκρισιν ὡς τὸ μεῖζον δηλοῦσαν, κατὰ τὸ πρός τι λέγουσιν. ἀλλὰ τὸ μέγεθος φησὶν ὁ Πλωτῖνος, οὐκέτι τῶν πρός τι, ἀλλὰ τὸ μεῖζον, ὥσπερ καὶ τὸ διπλάσιον. ἢ οὐχ οὕτως ἔχει. διατείνει γὰρ ἡ τοῦ μεγέθους ἔννοια, ἐπί τε τὰ καθ' ἑαυτὰ μεγέθη, καὶ τὰ πρὸς ἄλληλα. οὐδὲ γὰρ ἂν μεῖζον ἐλέγετο, μὴ μετέχον τοῦ μεγέθους καὶ παραδηλοῦν τὴν κατὰ τὸ μέγεθος ὑπεροχήν.

Ἀλλὰ τὰ πολλά φασιν, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ πολὺ πλῆθος ἐν ἀριθμῷ θεωρούμενον. ὥστε οὐκ ἂν εἴη πρός τι. ἢ ῥᾴδιον ἄλλο εἶδος τοῦ ἀριθμοῦ ἀντιθεῖναι, ὃ καὶ πρός τι ποσὸν λέγεται. ἐν ᾧ αἱ δέκα σχέσεις τῶν λόγων περιέχονται. ἐν τούτῳ γάρ ἐστι καὶ τὸ πλέον καὶ τὸ ἔλαττον. εἰ δὲ καὶ ἀριθμοῦ ἐπέκτασιν τις ἁπλῶς λέγοι τὸ πλῆθος, τὸ δὲ ὀλίγον ἀριθμοῦ συστολήν, οὐδὲν ἧττόν ἐστι καὶ ἐν ταῖς προόδοις τῶν διαφόρων ἀριθμῶν ἐναρμόνιός τις πρὸς ἀλλήλους διαφορά. καθ' ἣν ὑπερέχουσί τε καὶ ὑπερέχονται. καὶ πλείονές εἰσι καὶ ἐλάττονες. καὶ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς δὲ τοῦ σημείου, ἢ πόρρω, ἢ ἐγγὺς προϊόντος, πολλαὶ γίνονται διαφορότητες τῆς σχέσεως, καὶ τῆς ὑπεροχῆς, καὶ ἐλλείψεως. ἢ ταχὺ ἱσταμένου ἐν τῇ προόδῳ, ἢ βραδέως. καὶ ἢ ἐν λόγῳ τὴν ὑπεροχὴν πρὸς τὴν ἔλλειψιν ἀφορίζοντος, ἢ ἀλόγως. ὥσπερ γὰρ τὸ ἓν ἐπὶ πολλὰ ἢ ἐπ' ὀλίγα προϊὸν ποιεῖ τὰς τῶν ἀριθμῶν παραλλαγάς, οὕτως καὶ τὸ σημεῖον τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν μεγεθῶν ἀπεργάζεται. ἀλλὰ τίς ὅρος τῆς προόδου κατά τε τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. οὐ γὰρ δὴ ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν, ἀλλ' ἔχει καὶ ἐν τῷ προϊέναι τι μέτρον. ἢ δῆλον ὅτι ἕκαστον εἶδος συνάγει μετὰ τῆς οἰκείας ἰδιότητος καὶ ποσοῦ, τι μέτρον σύμμετρον τῇ ἰδιότητι. οὐ γὰρ σχῆμα μόνον ἐπιφέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ μέγεθος. ὃ μετὰ διαστάσεως εἰς τὴν ὕλην παραγίνεται. πλάτος δὲ ἔχει καὶ τοῦτο ἐνθάδε, διὰ τὸ ἀόριστόν πως τῆς ἐνύλου φύσεως. ἐὰν δὲ πολὺ τὸν ὅρον παραλλάξῃ, ἢ πρὸς τὸ μεῖζον, ἢ πρὸς τὸ ἔλαττον, τέρας νομίζεται, ὥσπερ ἡ ἐφ' ἡμῶν ὀφθεῖσα κίλισσα γυνὴ τεσσάρων πηχῶν ἔχουσα τὸ μῆκος. καὶ οἱ νᾶνοι πολλαχοῦ γεγονότες. ἀόριστον οὖν τι καθ' ἕκαστον γένος καὶ εἶδος, ἐν τοῖς ἐνύλοις παρεισέρχεται, κατά τε ὑπεροχὴν καὶ κατ' ἔλλειψιν. λόγοι μυρίοι οἱ αὐτοὶ διήκουσι πάντων. οἱ μεταληφθέντες, ποιοῦσι τοιαῦτα

εἶναι τὰ μετέχοντα, οἷοι περὶ ἴσην αὐτῇ. ὡς περὶ μεγέθους καλοῦ καὶ τῶν ἄλλων. καὶ τὰ μὲν ἀπολύτως αὐτῶν μετέχοντα, ἔσται ἁπλῶς τὰ ποσούμενα. τὰ δὲ ἐν σχέσει τῶν πρός τι, ὡς περ εἰ λέγοι τις θερμὸν μὲν ἁπλῶς, θερμότερον δὲ τῷ πρός τι. καὶ τὰ μὲν, ὡς καθ' αὑτά. τὰ δὲ, ἐν ἑτέροις. καὶ τὰ μὲν, ὡς ἄυλα. τὰ δὲ, ὡς ἔνυλα. θεωρητικώτερον δὲ τοῖς εἰρημένοις περὶ τοῦ ποσοῦ ἐπιβάλλων ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος, πάντως φησὶ ποσοῦ κοινὴ ἔννοια τοιάδε ἐστί. ποσὸν ὑπάρχει, τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα μέρη. τοῦτο γὰρ ἐπί τε πλήθεσι καὶ μεγέθεσιν ὡσαύτως διατείνει. τούτου δὲ τὸ μὲν, ἀριθμητόν ἐστι. τὸ δὲ, μετρητόν. καὶ ἑκάτερον λέγεται καὶ ἀορίστως πῶς καὶ ὡρισμένως. οἷον τὸ μῆκος ὡρισμένως, ὅτι μετὰ περάτων. ἀορίστως δὲ, ὅτι ἄδηλον μέχρι πόσου τὰ πέρατα ἀφορίζονται. εἰ δὲ πάντα κατὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπὸ τοῦ ποσοῦ ἀφώρισται, οὐδὲν διαφέρει. εἰ τὸ μὲν, ἐφ' ἕν. τὸ δὲ, ἐπὶ δύο. τὸ δὲ, ἐπὶ τρία διέστηκεν. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἀπογνωστέον τὴν μετουσίαν τοῦ κοινοῦ γένους. οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. ὅτι ἡ δυὰς τῆς τριάδος προηγεῖται. καὶ αὕτη τῆς τετράδος. καὶ ἐφεξῆς. οὐ γὰρ ἡ δυὰς τὴν τριάδα ποιεῖ. ὡς προτέρα οὖσα, τὴν δευτέραν. ἀλλὰ κατ' ἄλλο μὲν τὸ πρότερον αὐτῆς καὶ ὕστερον διηρίθμηνται. κατ' ἄλλο δὲ ἡ κοινωνία αὐτῆς τοῦ γένους ἐνυπάρχει. καθ' ἣν, οὐδὲ μᾶλλον οὐδὲ ἧττον τὰ ἕτερα ἐν αὐτῇ περιέχεται. ἐν δὲ τούτοις τὰ μὲν ἄλλα μοι φανερὰ δοκεῖ καλῶς εἰρῆσθαι.

Πῶς δὲ ποσὸν εἶναί φησι τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα μέρη. οὐ πάνυ τι παρακολουθῶ. τοῦτο γὰρ ὅλου μᾶλλον οὐχὶ ποσοῦ παραστατικὸν μοι δοκεῖ. ἄλλη δὲ ὅλου καὶ ἄλλη ποσοῦ ἔννοια. τὸ μὲν γὰρ ὅλον, καὶ τὰ μέρη ἔχειν καὶ τὴν οὐσίαν ὑπάρχειν. καὶ οὐ κατὰ τὸ ποσὸν, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος, ἢ ἄτομον. διὸ καὶ Ἀριστοτέλης, μὴ ταραττέτω φησὶν ἡμᾶς τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν, ὡς ἐν ὑποκειμένοις ὄντα τοῖς ὅλοις. ὧν μέρη ἔχει ἡ οὐσία, ἡ μὲν κατὰ τὸ εἶδος, τὰ συμπληρωτικὰ τοῦ εἴδους. οἷον, τὸ ζῷον. τὸ λογικόν. τὸ θνητόν. ἡ δὲ κατὰ τὸ ἄτομον, τὰ συμπληρωτικὰ τοῦ ἀτόμου. οἷον, κεφαλήν. χεῖρας. πόδας. δηλονότι, καὶ διαιρεῖται εἰς τὰ ἐνυπάρχοντα μέρη. ὥστε οὐκ ἔστι τοῦ ποσοῦ ἴδιον. ἀλλ' ἐκεῖνο καθὸ δύναται τὶ εἰπεῖν, ποσόν ἐστιν ἕκαστον. οἷον, δύο. ἢ τρία. ἢ δίπηχυ. τὸ γὰρ μέτρον, ἴδιον τοῦ ποσοῦ. καὶ γὰρ ἀόριστον ἡ ποσὸν, οὕτως ἀόριστον λέγεται, ὡς μήπω τοῦ μέτρου γνωσθέντος. καὶ ἄπειρον ὑποτεθῆτι, οὕτως ἄπειρον ὑποτίθεται, ὡς ἀδιεξιτήτως κατὰ μέτρον μετρούμενον. ὅπερ γὰρ καὶ πρότερον εἶπον, οὐδὲ ἡ διάστασις καθ' αὑτὴν μόνη δοκεῖ μοι ποσὸν εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν. ἡ δὲ γραμμὴ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σῶμα, διὰ τὸ ἐφ' ἓν καὶ ἐπὶ δύο καὶ ἐπὶ τρία διεστάναι, ποσόν ἐστι καθ' αὑτά. Μήποτε δὲ ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος, κατὰ τὸ διαιρετὸν ἀφωρίσατο τὸ ποσὸν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὸ εἰς μέρη μόνον. τὸ γὰρ διαιρετὸν εἰς τὰ μέρη, οὐχ ὡς ὅλον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἓν εἰς πολλὰ διαιρεῖται. ὅπερ ὡς ποσῷ ὑπάρχει.

Μάλιστα δὲ ἡ ἐναντιότης τοῦ ποσοῦ, περὶ τόπον δοκεῖ ὑπάρχειν. ἕως τοῦ, ἐναντία ἀφορίζονται.

Εἰπὼν τῷ ποσῷ μηδὲν εἶναι ἐναντίον, πάνυ ἐπιστημονικῶς παρατίθεται τὰ δοκοῦντα ποσὰ καὶ ἐναντία. τούτων γὰρ διελεγχθέντων,

ἀσφαλὴς λοιπὸν ὁ λόγος ὁ καθόλου δεικνὺς τῷ ποσῷ μηδὲν εἶναι ἐναντίον. καὶ πρότερον μὲν τὸ μέγα καὶ μικρὸν ὡς ποσὰ ἐναντία παραγαγών, ἔδειξεν ὅτι οὐ ποσά ἐστιν, ἀλλὰ πρός τι. οὐδὲ γὰρ ποσά τις αὐτὰ συγχωρήσει εἶναι, ἐναντία ἐστίν. νῦν δὲ τὴν τόπου παρατίθεται. τὴν ἐναντιότητα τοῦ ποῦ λέγων, περὶ τὸν τόπον μάλιστα δοκεῖν ὑπάρχειν. οὐκ ἀρεσκόμενος τούτῳ ὡς οἴεται. αὐτὸς γὰρ εἶπε σαφῶς, ὅτι τῷ ἀφωρισμένῳ ποσῷ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. ἀφωρισμένον δὲ ποσόν ἐστι τὸ ἄνω τοῦ τόπου μέρος. λέγει οὖν ὅτι οὐκ ἔστι μὲν οὐδὲ περὶ τοῦτο ἐναντίωσις. δοκεῖ δὲ εἶναι. τί οὖν οὐκ ἀντίκειται τὸ ἄνω τῷ κάτω; ἢ οὐ καθὸ ποσὸν ἀντίκειται. ποσὸν γάρ ἐστι, καθὸ ἐπιφάνεια, καὶ διχῆ διάστασις. κατὰ δὲ τοῦτο, οὐδεμίαν ἔχει ἀντίθεσιν. ἀλλ' ἢ ἄρα καθὸ πρός τι. ἢ καθὸ ποῦ, ἡ τοῦ ἄνω πρὸς τὸ κάτω ἀντίθεσις γίνεται. τῶν γὰρ πρός τι τινὰ δέχεται ἐναντίωσιν, ὥσπερ καὶ τὸ ποῦ. καὶ εἴρηται πολλάκις, ὅτι πολλὰ τῶν ὄντων, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὑπὸ διαφόρους ἀνάγεται κατηγορίας. ἄμεινον δὲ ἴσως λέγειν, ὅτι ὡς πρὸς τὸ πᾶν, κάτω μέν ἐστιν, ἐφ' ὃ τὰ βάρη ἔχοντα φέρεται. ἄνω δέ, ἐφ' ὃ τὰ κοῦφα. καὶ κάτω μέν ἐστι, καὶ τὸ κέντρον τὸ μέσον. ἄνω δέ, τὴν περὶ τὸ μέσον, καὶ τὴν περὶ τὸ κέντρον. ἐν σφαίρᾳ γὰρ τὸ κάτω καὶ ἄνω οὕτως θεωρεῖται. ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς, κάτω μὲν τὰ ὑπὸ τοὺς ἡμετέρους πόδας. ἄνω δέ, τὰ ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν κεφαλήν. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς λεγόμενα ἄνω καὶ κάτω, μόνως ἐστὶ πρός τι. συμμεταβάλλεται γὰρ ἑκάστοτε, καὶ οὐκ ἔστι φύσει. τὰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, καθόσον μὲν ἥρτηται αὐτοῖς δὲ ἀλλήλων, τὸ εἶναι πρός τι ἐστί. καθόσον δὲ τῇ αὐτῶν φύσει τοιαῦτά ἐστιν, ὁποῖα λέγεται καὶ οὐδέποτε μεταπίπτει, καὶ τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικά. καὶ ἡ πλεῖστον διέστηκε, ταύτῃ ἐναντία ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθὸ πρός τι, ἐναντία ἐστίν, ὅπερ ἐδόκει λέγεσθαι πρότερον. οὐδ' ὅτι μᾶλλον καθὸ ποσόν ἐστι ταύτῃ, πρός τι ἐστὶν ἢ ἐναντία, ἀλλ' ἄμφω ταῦτα. καὶ τὸ πρός τι καὶ τὸ ἐναντίον, τῷ αὐτῷ συμβήσεται τῷ ποσῷ τῷ κατὰ τὸν τόπον, κατὰ τὰς εἰρημένας διαφοράς. ἀλλ' οὐ καθὸ ποσόν. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτός, οὐ τῷ ποσῷ εἰπών, ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ εἶναι τὴν ἐναντιότητα. καὶ οὐ τῷ τόπῳ, ἀλλὰ περὶ τὸν τόπον. καὶ οὐκ εἶναι ἁπλῶς, ἀλλὰ δοκεῖν ὑπάρχειν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι προσδιορισμοί, σαφῶς ἐκεῖνο ἐμφανίζουσιν. ὅτι ὥσπερ τὸ εὐθὺ καὶ τὸ κυρτόν, οὐ καθὸ ποσὰ ἠναντίωται, ἀλλὰ ποσοῖς οὖσι καὶ ἄλλο συμβέβηκεν, οὕτως καὶ περὶ τὸν τόπον ταῦτα συμβέβηκε. καὶ ὥσπερ τὸ ζῷον αὐτὸ μὲν ἐναντίον οὐδὲν ἔχει κατὰ διαφορὰς ἐναντίας τέμνεται, οὕτω καὶ ὁ τόπος κατὰ διαφορὰς ἐναντίας διαιρεῖται. οὐ καθὸ ποσὸν οὖν ἡ ἐναντίωσις γέγονεν, ἀλλὰ κατ' ἄλλα τινὰ ὑπάρχοντι τῷ τόπῳ ποσῷ. ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ ἄλλα ποσὰ ἡ ἐναντίωσις συμβαίνει, τὸ μάλιστα ἐναντίον τῷ τόπῳ προσέθηκε. διὰ τὸ καὶ τὰ ἄλλα ἐναντία, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν τόπον διαστάσεως χαρακτηρίζεσθαι. λέγονται γοῦν ἐναντία, τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεστηκότα. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ποιοῦ, εἰδητική ἐστιν ἡ διάστασις. ἐπὶ δὲ τοῦ ποσοῦ, διαστηματική. ἥτις καὶ κυριωτέρα διάστασις λέγεται. καὶ ἀπὸ ταύτης, καὶ αἱ ἄλλαι. Ἀλλ' εἰ τὸ πλεῖστον διεστηκὸς ἐναντίον, πλεῖστον δὲ διέστηκεν ἐν σφαίρᾳ τὰ κατὰ διάμετρον, πῶς φησιν οὐ ταῦτα ἐναντία, ἀλλὰ τὸ μέσον τῷ περιέξ.

Ἡ ὅτι ὡς μὲν κατὰ διάστασιν, τὸ κατὰ διάμετρον ἀντίκειται. ὡς δὲ ἐν σφαίρᾳ καὶ ἐν κόσμῳ, καὶ κατὰ τὸ εἶδος αὐτὸ, τὰ μὲν κατὰ διάμετρον ἐν τῷ περιέχοντι, ἄμφω τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως, καὶ οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρει. τὸ δὲ μέσον, τοῦ περιέχοντος καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος διέστηκε. διὸ καὶ αὐτὸς εἶπε τὸ μέσον, διάστασιν πλείστην εἶναι πρὸς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. ἵνα ὅλον τὸ ἄνω λαμβάνῃ, ὡς ὁμοφυὲς πρὸς ὅλον τὸ κάτω. ἵνα δὲ μὴ τὸ ὡς πρὸς ἡμᾶς ἄνω καὶ κάτω νομίζῃ τις λέγεσθαι, τὸ μέσον καὶ τὸ περιέχον προσέθετο κατὰ φύσιν, καὶ ἀμετάβλητον ἔχοντα τὴν διαφοράν. Ἀλλὰ πῶς ἄνω τὸ κυκλοφορικὸν ἔσται σῶμα. κούφου γὰρ καὶ πυρὸς ἡ χώρα αὕτη. Ἢ ἔστι μὲν φύσις τοῦ πυρὸς ὁ ἄνω τόπος. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἔσται καὶ τῆς πέμπτης οὐσίας. ἰδία μὲν γὰρ αὐτῆς, ἡ κύκλῳ. αὕτη δὲ τοῦ περιέχοντος. συμβέβηκε δὲ αὐτῇ ἀνωτέρω εἶναι τοῦ πυρὸς ὥς φησιν Ἰάμβλιχος. ἀπὸ τοῦ τὸ συμβεβηκὸς λέγων, καὶ οὐχ ἧττον τὸ ἐν τῇ γενέσει ὑφιστάμενον. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοῦ ἄνω ἐπέκεινα, καὶ περὶ ἐκεῖνο ἐστὶ τοῦ ἄνω, διὰ τοῦτο ἀνωτάτω ἂν λέγοιτο δικαίως. Ἀλλὰ τὸ ἄνω καὶ κάτω φασὶν, ὅσα μὴ πρός τι λέγεται, αὐτόθεν ἐναντία ὄντα μέρη τόπου ὄντα, καὶ οὐ διαφοραὶ κατὰ μέτρων κατηγορούμεναι. κάτω μὲν γάρ ἐστι, τὸ μέσον. ἄνω δὲ, τὸ περιέχον. ὁρίζει δὲ ταῦτα, τὴν τῶν κούφων καὶ βαρέων φυσικὴν κατὰ τόπον κίνησιν, πλεῖστον ἀλλήλων διεστηκότα. Ἀλλ' εἰ μὲν οὖν φασὶν ὁ τόπος αἴτιος τῆς αὐτῶν προσόδου δὲ κινήσεως, καὶ τῆς ἐν τῇ στάσει καὶ φορᾷ τῶν σωμάτων ἀπὸ περατώσεως, ἠδύνατό τις λέγειν, ὅτι ὁ τόπος καθ' αὑτὸν ὁρίζει τὰ κινούμενα. εἰ δὲ ἡ σύστασις τῶν σωμάτων καὶ ἡ κατὰ τὴν οὐσίαν κίνησις τὰ πέρατα ἀφορίζει τοῦ τόπου, οὐκ ἂν εἴη καθ' ἑαυτὸν ὁ τόπος, οὐδ' ἂν ἔχῃ μέρη ταῦτα. Πολλὴ δὲ καὶ περὶ τόπου γέγονε τῶν δοξασμάτων διαφορά. οἱ μὲν γὰρ κατὰ τὸ πρός τι φασὶν αὐτὸν ἀφορίζεσθαι. καθὸ γὰρ περιεκτικόν ἐστι τοῦ σώματος, νενόηται ὡς τόπος. τὸ δὲ περιέχον, πρὸς τὸ περιεχόμενον λέγεται ὡς πρός τι. οἱ δὲ διάστημα αὐτὸν εἶναι λέγοντες, ποσὸν εἶναι φασὶν, ἀλλ' οὐ πρός τι. καὶ τὸ ἄνω δὲ καὶ τὸ κάτω. οἱ μὲν, ἐν τῷ παντὶ ἀπολείπουσι. καὶ ἐναντία αὐτὰ τίθενται. οἱ δὲ, οὔτε ἐναντία ταῦτα εἶναι συγχωροῦσιν, οὔτε ἐν τῷ παντὶ ὅλως ὑφεστάναι λέγουσιν. εἶναι γὰρ τῶν πρός τι. ὥσπερ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. οἱ δὲ πυθαγόρειοι τὸν τόπον, πέρας ἁπάντων εἶναι τῶν ὄντων φασί. τῇ μὲν λέξει, ταὐτὸν τῷ ἀριστοτέλει λέγειν δοκοῦντες. τῷ δὲ ἀληθεῖ, πάμπολυ διαφέρουσιν. ὁ μὲν γὰρ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος καθὸ περιέχει τὸ περιεχόμενον, τὸν τόπον εἶναι φησί. διὸ τὸν ἐξώτατω οὐρανὸν, οὐδέ φησιν εἶναι ἐν τόπῳ. οἱ δὲ, τὸ ἑκάστου τῶν ὄντων πέρας εἶναι λέγουσι τὸν τόπον. τὸν ἑκάστου εἴδους ὅρον. ἐν ᾧ ἵδρυται καὶ ὑφ' οὗ ἀνέχεται, τόπον λέγοντες. οὕτως δὲ τοῦ τόπου καθολικώτερον καὶ θεωρητικώτερον ἀποδοθέντος, καὶ τὸ ἄνω κατὰ τὴν τῆς οὐσίας ὑπεροχὴν θεωρητέον, καθαρότητι καὶ δυνάμει προέχον. καὶ πᾶσι τοῖς οὐρανίοις. τὸ δὲ κάτω, τοῖς ἀντικειμένοις. καὶ δῆλον ὅτι κοινῶς οὕτως καὶ ἀπολύτως ἅπαντα ταῦτα δυνατὸν θεωρεῖν. καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστου φύσιν αὐτὰ περιλαμβάνειν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ ἐν τῷ παντὶ ἀνέχουσα πάντα καὶ σφίγγουσα δύναμις, ἐν τῷ οὐρανῷ ἵδρυται, κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ παντὸς πέρατος.

Οὐ δοκεῖ δὲ τὸ ποσὸν ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. ἕως τοῦ, ὥστε τὸ ποσὸν, οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. Καὶ τοῦτο τῇ οὐσίᾳ προσεοικὸς ἔχει τὸ ποσόν. φημὶ δὲ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ ὥσπερ ἡ οὐσία οὐ μετέχει τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπειρίας, διότι ἐν ἀφορισμένῳ εἴδει κεκράτηται. καὶ διὰ τούτου δὲ δείκνυται τὸ μὴ εἶναι ἐναντίωσιν ἐν τῷ ποσῷ. τὰ γὰρ μὴ ἐπιδεχόμενα τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, οὐδ᾽ ἂν ἐναντίωσιν ἔχειν λέγοιτο. ἀρχὴ γὰρ τῆς ἐπὶ τὸ ἐναντίον μεταβολῆς, ἡ ὕφεσις καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ προϋπάρχοντος εἴδους. μέση γὰρ τοῦ ἐναντίου ἡ ἀμύδρωσις. διὸ οἷς ἔστιν ἐναντίον, τούτοις ὑπάρχει τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. καὶ ἀνάπαλιν. τὴν δὲ ἀπόδειξιν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ὁ ἀριστοτέλης ἐποιήσατο τοῦ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἐπί τε τὰ ἀφωρισμένα ποσὰ ἐπιών, ὅταν λέγῃ τὸ δίπηχυ καὶ τὰ τρία. καὶ ἐπὶ τὰ ἀόριστα, ὅταν λέγῃ οὔτε χρόνος ἑτέρου μᾶλλον χρόνος. αἴτιον δὲ οἶμαι τοῦ, τὸ ποσὸν μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. τὸ καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὸ ποσὸν ὁρίζεσθαι καὶ μετρεῖσθαι. εἰ οὖν καὶ τῶν ἄλλων ὅρος γίνεται τὸ ποσὸν, πῶς ἂν αὐτὸ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀοριστίας μεταλαμβάνοι. εἰ δὲ μεῖζον μέγεθος μεγέθους λέγομεν, καὶ πλείονα ἀριθμὸν ἀριθμοῦ, καὶ ἐν τούτῳ πολὺ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον θεωροῦμεν. μᾶλλον γὰρ μείζων τοῦ ὑμηττοῦ ὁ καύκασος, ἢ ὁ ἄθως. καὶ μᾶλλον πλείω τῶν τριῶν τὰ ἑπτὰ ἢ τὰ πέντε. κατὰ τὸ πρός τι αὐτοῖς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπάρχειν ἐροῦμεν. εἰ δὲ καὶ μᾶλλον μείζων ὁ καύκασος, ἧττον δὲ ὁ ἄθως, καὶ ἔτι ἧττον ὁ ὑμηττός, κατὰ τὸ ἀόριστον συγχωρήσοι ἄν τις ἐπιδέχεσθαι καὶ τὸ ποσὸν, τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, ὥσπερ καὶ ἐναντίωσιν. τὸ γὰρ μὴ πρός τι λεγόμενον μέγα, ἀλλὰ καθ᾽ αὑτὸ, ἀντίκειται τῷ καθ᾽ αὑτὸ λεγομένῳ μικρῷ. καὶ οὕτως ἀνδρόνικος διατάττεται. πλωτῖνος δὲ, οὐδὲ εἶναι ὅλως πρός τι μέγα φησὶν, ἀλλ᾽ ἀκύρως πολλάκις ἀντὶ τοῦ μεῖζον τὸ μέγα λέγειν ἡμᾶς.

Ἴδιον δὲ μάλιστα τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι. ἕως τοῦ, ὥστε τοῦ ποσοῦ μάλιστα ἂν εἴη ἴδιον τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι. Ἀποδοὺς τῶν παρακολουθούντων τῷ ποσῷ τὰ κοινὰ, καὶ πρὸς ἄλλας κατηγορίας τὸ ἴδιον νῦν ἀποδίδωσιν. ὃ καὶ παντὶ καὶ μόνῳ τῷ ποσῷ ὑπάρχει. τοῦτο δέ ἐστι, τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι. πάλιν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἀποδείκνυσιν, ἐπί τε τὰ συνεχῆ καὶ ἐπὶ τὰ διωρισμένα ποσὰ, καθ᾽ ἕκαστον ἐπιών. ὅτι δὲ ἴδιον τοῦτο τοῦ ποσοῦ, δείξαις ἂν οὕτως. Τὸ ποσὸν καθὸ ποσὸν, μετρητόν ἐστι. τὸ δὲ μετρητὸν, ποτὲ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρεῖσθαι πέφυκε. ποτὲ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττοσιν. ἔστι δὲ τὸ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρούμενον, ἴσον. τὸ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττοσιν, ἄνισον. τὸ ἄρα ποσὸν καθὸ ποσὸν, ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεται. καθὸ γὰρ ποσὸν, μετρητόν. καθὸ δὲ μετρητὸν, ταῦτα αὐτῷ ὑπάρχει. καὶ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ μετρητοῖς εἶναι, διὰ τὸ ποσὸν ὑπάρχει. οὐ γὰρ ᾗ ξύλον μετρεῖται τὸ ξύλον, ἀλλ᾽ ᾗ μέγεθος καὶ ποσόν. κυρίως οὖν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, οὐ κυρίως. λευκὸν γὰρ λευκῷ ἴσον οὐ κυρίως, ἀλλὰ καταχρηστικῶς λέγεται. κυρίως δὲ, ὅμοια τὰ λευκά. καὶ πάντα τὰ κατὰ ποιότητα

ἀφωρισμένα. οὕτως γοῦν καὶ διάθεσις, διαθέσει. ἴση μὲν κυρίως οὐκ ἂν λέγοιτο. ὁμοία δέ. ἔτι οὖν καὶ πάντῃ ὑπάρχει τοῖς ποσοῖς, ὡς διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἔδειξε. καὶ μόνοις, ὡς νῦν ἐδιδάξαμεν. οὔτε γὰρ ἐπὶ ποιότητος κυρίως λέγεται τὸ ἴσον, ἀλλὰ τὸ ὅμοιον. οὔτε ἐπὶ οὐσίας καθὸ οὐσία, ἀλλὰ καθὸ μεγέθους καὶ ποσοῦ μετέχει, ὥστε ἴδιον λέγεται τοῦ ποσοῦ. ἀρχύτας δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἴδιον τοῦ ποσοῦ λέγων, ἐν πλήθει καὶ μεγέθει θεωρεῖσθαί φησιν αὐτὸ καὶ ἐν ῥοπῇ. οὔτε δὲ οὐσίᾳ, οὔτε ποιότητι τούτων τι παρέπεσθαι. τριχῶς οὖν αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἀφορίζεται, κατὰ τὰς τρεῖς τοῦ ποσοῦ διαφοράς. ὁ μέντοι ἀλέξανδρος ἀκολούθως τῷ ἀριστοτέλει τὴν ῥοπὴν οὐκ ἐν ποσῷ τιθέμενος, ἀλλ' ἐν τῷ ποιῷ, καὶ ἐπὶ τῶν βαρέων τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, οὐ κυρίως λέγεσθαί φησιν, ἀλλὰ καταχρηστικῶς. τὸ γὰρ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἐπὶ τούτου ἁρμόσει, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιῶν. καὶ τὸ καταμετρεῖσθαι δέ φησι, κοινότερον ἐπ' αὐτῶν λέγεσθαι. ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ δεκαπλασίως λέγεται λευκότερον τόδε τοῦδε, οὐ τῷ τὸ λευκοῦ δέκα τὰ μέρη καταμετρούμενον, ἀλλὰ τῷ τῆς ἐπιφανείας ἐν ᾗ τὸ λευκόν. εἰ δὲ οὕτως κατὰ συμβεβηκὸς ἔσται καταμετρούμενον τὸ λευκόν, οὕτως δὲ καὶ τὸ βαρὺ καταμετροῖτο ἄν. τῷ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἡ βαρύτης καταμετρεῖσθαι. κατὰ ποιότητα γὰρ οὐ κατὰ μέγεθος τὸ βαρύ ἐστιν. ἐπεὶ πάντως ἔστιν τὸ βαρύτερον εὐθὺς, καὶ μεῖζον τοῦ κουφοτέρου. εἴ γε ἔστιν καὶ πλειόνων μέτρων. εἰ δὲ μὴ καταμετρεῖται, οὐκ ἂν τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον λέγοιτο ἐπὶ τοῦ βάρεος ἢ τοῦ κούφου.

Ταῦτα τοῦ ἀλεξάνδρου καὶ αὐτῇ λέξει κατὰ πολὺ λέγοντος, οἱ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν τρίτην ἰδέαν τοῦ ποσοῦ κατὰ τὸν ἀρχύταν τιθέμενοι, οὐ διὰ τὸ σῶμα μετρεῖν τὸ βάρος φασίν, ἦν γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ τοῦ σώματος καὶ τοῦ βάρους μέτρον. νῦν δὲ πολλαχοῦ ὑπεναντίως ἔχει τὸ τοῦ σώματος μέτρον καὶ τῆς ῥοπῆς. ὥσπερ ἐπὶ μολύβδου τε καὶ ἐρίου. ἡ μὲν τοῦ σώματος μέτρησις, ἄνισος ἔστιν ἂν οὕτω τύχῃ. ἡ δὲ ῥοπή, ἴση. ἢ καὶ ἀνάπαλιν. οἱ μὲν ὄγκοι ἴσως ἔχοιεν. αἱ δὲ ῥοπαί, ἀνίσως. καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων τῶν σωμάτων, ἄνισοι τοῖς ὄγκοις εἰσὶν αἱ ῥοπαί. καὶ γὰρ καὶ ἄλλο ποσοῦ εἶδος ἐν τῷ μεγέθει, καὶ ἄλλο ἐν τῇ ῥοπῇ. ἡ γὰρ μνᾶ καὶ τὸ τάλαντον, κατ' εἶδος διαφέρει τοῦ ποδὸς καὶ τοῦ πήχεος. ὥστε ἡ ὑπὸ ἄλλου ποσοῦ μετρεῖται, οὔτε ποιόν ἐστιν, οὔτε ἄλλο τι τῶν ἄλλων ποσῶν περιέχει. ὁ δὲ ἀλέξανδρος προσλαβὼν οὐκ οἶδα ὅπως τὸ ἐν ἀρχῇ τῷ κατὰ μέγεθος μόνον εἶναι τὸ μετρεῖν, ἀλλὰ μὴ καὶ κατὰ ῥοπὴν συνήγαγε τὸ εἶναι μὴ ποσὸν τὴν ῥοπήν, ἀλλὰ ποιόν. καίτοι εἰ τὸ βαρὺ τοῦ βαρέος κατὰ ποιότητα διέφερε, χαρακτήρων ἄν τισι διαφοραῖς ἐγένετο ἡ παραλλαγή. ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν θεωρεῖται, ὅσα ποιότησι παραλλάττει. νῦν δὲ ἡ μὲν ῥοπή, καθόσον ἐστὶ ῥοπή, τὴν αὐτὴν ἔχει ἰδιότητα. τὸ δὲ ἕλκειν τοσόνδε ἢ τοσόνδε, παραλλάττει κατὰ τὸν λογισμὸν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον συνεύσεως. τρία οὖν εἴδη τοῦ ποσοῦ. καὶ τριχῶς ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖται, τό, τε ἴσον καὶ τὸ ἄνισον. Ἀποροῦσι δέ τινες, πρὸς τὰ ὑπ' ἀριστοτέλους εἰρημένα. εἰ τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον μὴ ἔστι ποσοῦ ἴδιον ἀλλὰ ποιοῦ, πῶς ὅμοια μεγέθη λέγεται. ὅμοια γὰρ τρίγωνα καὶ τετράγωνα ἐχόμενα παρὰ τοῖς γεωμέτραις ἀναγεγραμμένα. καὶ δῆλον ὅτι καὶ ἀνόμοια. Μήποτε οὖν ὥσπερ τοῖς ποιοῖς τὸ ἴσον ὑπάρχει κατὰ τὸ συνυπάρχον

αὐτοῖς ποσόν, οὕτως καὶ τοῖς ποσοῖς τὸ ὅμοιον κατὰ τὸ εἶναι αὐτοῖς ποιόν. καὶ γὰρ τὸ τρίγωνον, ποσὸν μέν ἐστι κατὰ τὸ τῆς διαστάσεως αὐτοῦ μέγεθος. ποιὸν δὲ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἰδιότητα, καθ' ἣν καὶ τὸ ὅμοιον ἔχει. ὥσπερ τὸ ἴσον κατὰ τὴν ποσότητα. διὸ καὶ ὅμοια ὄντα, ἄνισα πολλάκις ἐστίν. ὡς κατ' ἄλλο μὲν αὐτοῖς τῆς ὁμοιότητος, κατ' ἄλλο δὲ τῆς ἀνισότητος ὑπαρχούσης. Ἄλλοι δὲ ἀποροῦσι, πῶς ἐναντιότητα ἀπὸ τοῦ ποσοῦ ἀνελών, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῷ ἐναντίωσιν ὑπέθετο τοῦ ἴσου καὶ ἀνίσου. Καὶ λύουσι λέγοντες τὴν τοῦ ἴσου καὶ ἀνίσου ἀντίθεσιν, μὴ εἶναι ὡς ἐναντίων, ἀλλ' ὡς πρός τι περὶ τὸ ποσὸν θεωρούμενα. ὥσπερ τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον, πρός τι περὶ τὸ ποιόν. ὅλως δὲ ὅπως ἂν ἔχοι τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, οὕτω ἴδιόν ἐστι τοῦ ποσοῦ, ἵνα καὶ ἐναντίωσιν ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὸ ποσόν, ἀλλ' ἐπεὶ συμβαίνει τῷ ποσῷ. εἰ δέ τις καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν τὸ ἴσον καὶ ἄνισον τάττων, τὸν πύργον τῷ πύργῳ ἴσον λέγοι. ἢ ἐπὶ διαθέσεων, ἢ ἐνεργειῶν, οὐ καθὸ οὐσίαι, οὐδὲ καθὸ ποιά, ἀλλὰ καθὸ ποσοῦ μετέχουσιν, ὑπάρχει αὐτοῖς. ποῖον δέ ἐστι τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν, ἆρα ἀριθμός, ἢ τὸ τῆς ῥοπῆς ποσόν. Ἄξιον ἂν εἴη ἐπιζητήσεως. ἐκ δὲ τρίτου ἀποροῦσι, πῶς ἴδιον λέγεται τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, εἴπερ μὴ παντὶ τῷ ποσῷ ὑπάρχει. οὔτε γὰρ ἡ μονάς, οὔτε ἡ στιγμὴ ἴσα ἢ ἄνισα λέγεται. εἰ γὰρ ἴσα μέν, τὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρούμενα ἰσάκις. ἄνισα δέ, τὰ ἀνισάκις. οὔτε δὲ ἰσάκις οὔτε ἀνισάκις τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρεῖται ὁποτερονοῦν τούτων. ἦν γὰρ ἂν οὐκέτι ἀμερές, δηλονότι οὔτε ἴσον, οὔτε ἄνισόν ἐστιν οὐδέτερον. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν οἱ μέν, λύουσι καὶ ποσὰ ὑποτιθέμενοι, ταῦτα καὶ ἴσα καὶ ἄνισα δεικνύοντες. καὶ εἴη ἂν οἶμαι τοιαύτη τις δεῖξις ἡ μονάς. καὶ ἑαυτὴν καὶ τὰς ἄλλας μονάδας ἰσάκις μετρεῖ. ἅπαξ γὰρ μία. ὥστε ἴσαι ἔσονται αἱ μονάδες. καὶ τὸ σημεῖον ὁμοίως. εἰ γὰρ ἐφαρμόττει παντὶ σημείῳ πάντη, ἅπαξ ἑαυτό τε μετρεῖ καὶ τὰ ἄλλα. τινὲς δὲ λύουσι τὴν ἀπορίαν, μὴ προσιέμενοι τὰ ποσὰ εἶναι τὴν μονάδα καὶ τὸ σημεῖον. εἰ γὰρ μήτε συνεχῆ ἐστι ποσά, μήτε διωρισμένα, ἐν δὲ τούτοις πάντα ἐστὶ τὰ ποσά, οὐκ ἂν εἴη ποσά, οὐδὲ μέρη τὰ ἄρα. ὥστε οὐχ ἁρμόσει αὐτοῖς, οὐδὲ τὸ ἴσον οὐδὲ τὸ ἄνισον λέγεσθαι. καὶ γὰρ ἡ μὲν μονάς, ἀρχή ἐστιν ἀριθμοῦ καὶ οὐκ ἀριθμός. ἡ δὲ στιγμή, ἀρχὴ μεγέθους καὶ οὐ μέγεθος. ὥστε ἀρχαὶ ποσῶν ἄμφω, καὶ οὐ ποσά. καὶ τοῦ ἴσου τοίνυν καὶ ἀνίσου ἀρχαί εἰσιν. οὔτε οὖν ποσά, οὔτε ἴσα καὶ ἄνισα. ἀλλ' οὔτε παντελῶς τούτων ἐκβεβήκασι, διὸ καὶ ἀρχαὶ αὐτῶν εἰσιν. ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα διαρθροῦν ὁ Πορφύριος ἐπιχειρεῖ τῷ Ἀνδρονίκῳ κατακολουθῶν, τὴν ἔννοιαν τοῦ τε ἑνὸς καὶ τῆς μονάδος καὶ τῆς στιγμῆς. οὐ τῶν κατ' ἰδέας λεγομένων, ἀλλὰ τῶν κατ' αἴσθησιν ἢ διάνοιαν ἐναργῶν, περὶ ὧν καὶ ἡ παροῦσα πρόθεσις πραγματεύεται, φέρε καὶ ἡμεῖς τοῖς λεγομένοις παρακολουθήσωμεν. ὅταν γάρ φησιν ἓν λέγωμεν, ἢ μῆκος, ἢ πλάτος, ἢ βάθος, σκεπτέον πῶς τὸ ἓν φαμέν. ἢ δῆλον, ὡς ὁπόταν τις σῶμα θεάσηται συνεχὲς μὲν ὅλον ἑαυτὸ περὶ πάντα τὰ μόρια, περιγεγραμμένον δὲ ἰδίᾳ, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων κεχωρισμένον, ἓν τὸ τοιοῦτον συνεχὲς ὀνομάζομεν, καὶ τὴν τῶν μορίων αὐτοῦ πρὸς ἄλληλα συνέχειαν, ἕνωσιν. καὶ οὕτως τὸ τῷ ἀριθμῷ ἓν νοοῦμεν. τὸ δὲ τῷ εἴδει

ἐν καὶ ὁμοειδέσι, γινώσκομεν τὰ συμβεβηκότα τοῖς ἀτόμοις, καὶ τὰς ἐνούσας διαφορὰς χωρίζοντες. ὅταν δὲ μὴ μόνον ἕν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἄλλου παντὸς τοῦ ὁμογενοῦς, ἢ ὁμοειδοῦς, ἢ ὅλως συζύγου ὑπάρχει, τηνικαῦτα μόνον ὀνομάζομεν, σύνθετον ἤδη τοῦ ἓν μόνον σημαίνοντες. ἔκ τε τοῦ ἑνὸς, καὶ τῆς μονάδος, καὶ τὸ ἀπηρημῶσθαι τῶν ἄλλων καὶ μεμονῶσθαι λέγει. μόνωσις γὰρ συνελθοῦσα τῷ ἑνὶ, ὀνομάζεται μόνον. οὐ διαφέρει δὲ μόνωσιν εἰπεῖν, ἢ μονάδα. καθ' ἑνὸς γὰρ ὑποκειμένου πράγματος, ἀμφότερα λέγεται. οὐκέτι μέντοι ἐπὶ τῶν δύο, καὶ τριῶν, καὶ τῶν ἐφεξῆς τὸ ἀνάλογον τῇ μονώσει λέγεται. διότι ἐν πλήθει ἐστὶν ἕκαστος ἀριθμός. ἔστιν οὖν σχέσις τῷ ἑνὶ, καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλλα πάντα ἀντίθεσιν, ὅταν ἐκείνων μονωθῇ. ἐπεὶ δὲ τὴν στιγμὴν μονάδα τεθεῖσαν λέγουσί τινες, τὴν δὲ μονάδα στιγμὴν ἄθετον, οὕτως ἀκουστέον τούτων. οὐχὶ τῆς μονάδος στιγμῆς γινομένης, καὶ προσθήκην τῆς θέσεως. οὔτε γὰρ ἡ μονὰς μένουσα μονὰς θέσιν προσλαμβάνει, οὔτε ἡ στιγμὴ μένουσα στιγμὴ, τὴν θέσιν ἀποβάλλει. ἔοικεν οὖν ἀναλογίαν ταυτότητος ἐμφαίνειν μόνην. τὴν δὲ ὑπόστασιν, ἑτέραν τῆς στιγμῆς ἀπὸ τῆς μονάδος. καὶ οὐχ ἧττόν γε τὸ σημεῖον ἀρχὴ καὶ πέρας ἐστὶ τῶν μεγεθῶν, ἤπερ ἡ μονὰς τῶν ἀριθμῶν. λάβοι δὲ ἄν τις στιγμῆς ἐναργῶς νόησιν, ἐξ ἀναλύσεως. ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἀναλύσεως, ἐξ ἐννοίας γίνεται φυσικῆς, ὑπαρχούσης ἅπασι. τὸ σῶμα μῆκος ἔχει καὶ πλάτος καὶ βάθος. καὶ καθ' ἓν ἕτερον μὲν τὸ μέρος τινός. ἕτερον δὲ τὸ πέρας λαμβάνεται. καὶ τὸ μὲν μέρος, τὰς αὐτὰς ἔχει τῷ ὅλῳ διαστάσεις. τὸ μὲν τοῦ σώματος μέρος, τριχῇ διεστώς. τὸ δὲ τῆς ἐπιφανείας, διχῇ. τὸ δὲ τῆς γραμμῆς, μοναχῇ. τὸ δὲ πέρας, ἀεὶ μιᾷ διαστάσει λείπεται τοῦ περαινομένου. ἐπεὶ γὰρ ἡ γραμμὴ κατὰ μίαν διάστασιν ὑφέστηκε, τὸ πέρας αὐτῆς οὐδὲ ταύτην ἕξει. ὥστε ἀδιάστατόν τε καὶ ἀμερὲς ἔσται. αἱ δὲ ἀποφάσεις τοῦ ποσοῦ καὶ αἱ πτώσεις, ὅμοιαι ταῖς ἐπὶ τῆς οὐσίας. ἐπὶ μέντοι τῶν πληθυντικῶν, διαφωνεῖ. οὔτε γὰρ ἐπὶ τοῦ ἑνός ἐστι πληθυντικῶς ἐξενεγκεῖν, οὔτε ἐπὶ τοῦ πλήθους ἑνικῶς. δίπηχυ δὲ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα λέγεται. καθάπερ δίπηχυ καὶ μέγα καὶ πολύ. λέγεται δὲ καὶ στερητικῶς ἐν τῷ ποσῷ. τὸ γὰρ ἄπειρον, κατὰ στέρησιν λέγεται τοῦ πέρας ἔχειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀμερές. ὅτι τοῦ γένους ὂν, τὰ τῶν ἐχόντων οὐκ ἔχει. τὸ μὲν, ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ. τὸ δὲ, ἐπὶ τῆς γραμμῆς. ὥσπερ δὲ ἀπὸ τοῦ ποιοῦ τὸ πῶς παρεγκέκληται, οἷον, δικαίως, καλῶς, οὕτως ἀπὸ τοῦ ποσοῦ, τὸ ποσαχῶς. οἷον, διχῶς. καὶ τὸ ποσάκις. δίς. τρίς. πολλάκις. ὀλιγάκις. ἕκαστον δὲ τῶν ὄντων, ἓν καὶ ὅλον λέγεται. στιγμὴ δὲ καὶ μονὰς, ὅλα οὐ λέγεται. ὅλον γάρ ἐστι, τὸ συμπεπληρωμένον πᾶσι τοῖς μέρεσι. ταῦτα δὲ ἀμερῆ ἐστίν. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ Ἰάμβλιχος, τύποις τισὶ παραδίδωσι, πῶς ἔνεστι τοῦ τε ποσοῦ καὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν τὸ ἴδιον καθ' ἑκάστην εὑρίσκειν. Δεῖ δέ φησι τῶν ὑπαρχόντων ἑκάστῃ κατηγορίᾳ, τὰ σύμφυτα λαμβάνειν συμβεβηκότα. καὶ ταῦτα, κοινῶς ἐπὶ πάντων τῶν εἰδῶν ἑκάστοις ἐνυπάρχοντα θεωρεῖν. οἷον ἐπὶ παντὶ ποσῷ, σύνεστιν ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις. συμφυῆ συνυπάρχοντα κοινῶς τε ἐπὶ πᾶσι τοῖς εἴδεσι τοῦ ποσοῦ ἐνυπάρχει. καὶ κατὰ ταῦτα ζητεῖν μάλιστα δεῖ τὸ ἴδιον τοῦ ποσοῦ. καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν ὑπερέχον καὶ ἐλλεῖπον ὡς ἐν τῷ

συναμφότερον ἄνισόν τι θέμεθα, τοῦτο δὲ ἄνισόν τι θέμεν τὸ ἴσον εἰκότως, διὰ τοῦτο ἔσται ἴδιον τοῦ ποσοῦ, τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι. καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας δὲ συμφυὲς καὶ κοινὸν τὸ αὐτὸ θεωρεῖται ἰδίωμα, ἐπὶ πασῶν τῶν ἐν γενέσει οὐσιῶν, τὸ τῆς δυνάμεως ἐπιτηδείως πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐναντίων παρεσκευασμένον. καὶ ἐπὶ τῆς ποιότητος δὲ, τὸ τῆς ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος, ὡσαύτως ἐνυπάρχει. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν παραπλησίως ἔξεστιν ἀνευρίσκειν τὰ ἑκάστης. Ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν ἑξῆς κατηγορίαν τῷ Ἀριστοτέλει συμμεταβαίνωμεν :~

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΙ.

Πρός τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγεται, ἕως τοῦ, παρωνύμως δὲ ἀπὸ τῶν εἰρημένων θέσεων λέγονται. Τινὲς μὲν φάσκοντες τὰς ἐπαγομένας ἀπορίας τῇ ἀποδοθείσῃ τῶν κατηγοριῶν τάξει, ἄτακτον φασὶν αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν, καὶ κατὰ τὸ ἐπιτυχὸν τῆς διαριθμήσεως τυγχάνειν. οὐκ εἰδότες ὡς εἰς χείρονας ἀπορίας ταῦτα λέγοντες, ἐμπίπτουσιν. οἱ γὰρ οὕτω λέγοντες, καὶ τὴν τῶν ὄντων σύνταξιν πρὸς ἄλληλα ἀναιροῦσι, καὶ τὴν τοῦ λόγου πρὸς ἑαυτὸν ὁμολογίαν. Δεῖ γὰρ ἐν τάξει πάντως αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν λεγομένην ὑπολαμβάνειν. διττῆς δὲ οὔσης τῆς τάξεως, τῆς μὲν, κατὰ φύσιν, καὶ τὴν ἑκάστης τῶν κατηγοριῶν οὐσίαν. τῆς δὲ, πρὸς διδασκαλίαν καὶ τὴν ἡμετέραν ἀμαθίαν, ἕνα ὅρον ἔδει ποιεῖσθαι τῆς παραδόσεως. καὶ μὴ νῦν μὲν, τῇ κατὰ φύσιν τάξει προσχρῆσθαι, αὖθις δὲ τῇ πρὸς διδασκαλίαν. κυριωτέρου δὲ ὄντος τοῦ κατὰ φύσιν, εἰκότως τὴν οὐσίαν προτάττομεν. ἐπειδὴ, πρώτη πάντων τῶν γενῶν ἐστι, καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι θεωρουμένη, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι αἰτία γινομένη. καὶ τῶν ἄλλων οὖν κατηγοριῶν τὴν τάξιν κατά τε τὴν τοῦ εἶναι φύσιν ἀποδοτέον, καὶ κατὰ τὴν πρὸς τὴν οὐσίαν οἰκειότητα. ὥστε τὰ μὲν συγγενέστερα πρὸς τὴν οὐσίαν, προτάττεσθαι. τὰ δὲ ἀλλοτριώτερα, ὕστερα ἀπαριθμεῖσθαι. εἰκότως προτέτακται τὰ καθ᾽ αὑτὰ τῶν πρός τι, καὶ τὰ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τάξει προϋπάρχοντα, τῶν ὡς συμβεβηκότων ἐπιγινομένων, δηλονότι προηγεῖται τὸ ποιόν, τῶν πρός τι. καὶ τῇ οὐσίᾳ δὲ οἰκειότερον, ὡς καὶ οἱ περὶ τὸν Λούκιον ἐγκαλοῦσιν. οἰκειότερον γὰρ τὸν Σωκράτην δηλῶσαι ἀπὸ τοῦ σιμοῦ καὶ τοῦ ἐξοφθάλμου καὶ προγάστορος, ἅπερ ἐστὶ ποιά, ἢ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ καὶ φίλου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρός τι. ἄλλως τέ φασιν, εἰς δύο διαιρουμένων τῶν λεγομένων, εἴς τε τὸ καθ᾽ αὑτὸ καὶ εἰς τὸ πρὸς ἕτερον, ἀρξάμενον περὶ τῶν καθ᾽ αὑτὸ λέγειν, ἐν οἷς ἡ οὐσία καὶ τὸ ποσόν, ἔδει καὶ τὸ ποιὸν προστιθέντα, οὕτως ἐπὶ τὰ πρός τι μεταβῆναι. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλην παραφυάδι ἔοικε τὰ πρός τι καὶ τοῖς καθ᾽ αὑτὰ νοουμένοις ὡς ὕστερα ἐπιγίνεται, πῶς οὐκ ἂν εἴη μετὰ τὸ ποιόν. καὶ Ἀρχύτας δὲ, Πρώταν μὲν τὰν οὐσίαν φατὶ εἶναι δεῖν, καὶ τὰ συνυπάρχοντα αὐτᾷ. καὶ οὕτως ποτὶ ἄλλο τι πῶς ἔχειν αὐτά. μετὰ δὲ ταύταν, τὰν τῶν ἐπικτάτων σχέσιν. Οὐσίαν μὲν πρώταν τίθεμες, ἐν ᾗ πάντα, καὶ ἧς χωρὶς οὐδὲν εἶναι δύναται. μετὰ δὲ ταῦτα τὰ συνυπάρχοντα αὐτῇ, ποιόν τε καὶ ποσόν. γενομένων δὲ πλειόνων, ἀνάγκη